

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**FARKLI LİGLERDE OYNAYAN KADIN FUTBOL TAKIMI
OYUNCULARININ BAŞARI MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

ASUMAN DİRMEN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. VEYSEL KÜÇÜK

2014 - İSTANBUL

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**FARKLI LİGLERDE OYNAYAN KADIN FUTBOL TAKIMI
OYUNCULARININ BAŞARI MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

ASUMAN DİRMEN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. VEYSEL KÜÇÜK

2014 - İSTANBUL

TEZ ONAYI

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Programın seviyesi : Yüksek Lisans
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Tez Sahibi : Asuman Dirmen
Tez Başlığı : Farklı Liglerde Oynayan Kadın Futbolcuların Başarı Motivasyon
Düzeylerinin Karşılaştırılması
Sınav Yeri : Marmara Üniversitesi Anadolu Hisarı Kampüsü
Sınav Tarihi : 18.11.2014

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

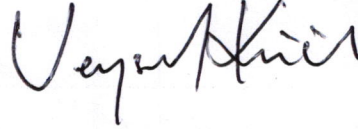
Danışman

Yrd. Doç. Dr. Veysel Küçük

Kurumu

Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi
ve Spor Yüksekokulu

İmza

Sınav Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Serap Mungan Ay

Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi
ve Spor Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Mehmet M. Yorulmazlar

Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi
ve Spor Yüksekokulu

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 25/12/2014 tarih ve 9 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Feyza ARICIOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Asuman DİRMEN

TEŞEKKÜR

Bilgi ve tecrübelerini en özverili şekilde paylaşan, tezin bitirilmesinin yanı sıra başlamasında da en büyük katkıyı sağlayan, tüm yoğunluğuna rağmen zaman ayırarak yardım ve desteğini esirgemeyen danışman hocam, Sayın Yrd. Doç. Dr. Veysel KÜÇÜK’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın başlamasına vesile olan , Beykoz Gençlik ve Spor İlçe Müdürü Sayın Serkan ÖÇALMAZ’a,

Tez kurgusunun oluşmasında değerli görüş ve önerilerini paylaşan Sayın Yrd. Doç. Dr. Nurper ÖZBAR’a,

Fatih ilçesinde kadın futbolunu var eden, gönüllü çalışmalarıyla kurduğu ve başında olduğu Fatih Vatan Spor Kulübü antrenörü Sayın Ali Haydar ŞAHİN’e,

Çalışmada yer alan takımlarla görüşme imkanı sağlayan, CFS Bağcılar Spor Kulübü Antrenörü Sayın Fatma GÜLTEKİN’e ve tüm takımların değerli yönetici, antrenör ve futbolcularına,

Tez yazımında yardımlarını esirgemeyen Alparslan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Okul Müdürü Sayın Orhan AYKUT’a,

Tezin istatistiksel olarak değerlendirilmesine katkı sağlayan Alparslan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Büro Yönetimi Alan Şefi Sayın Sebahattin HAVUŞ’a ,

Çalışmaya olan yardım ve katkılarından dolayı sevgili öğrencilerim Gülsemin KABA ve Sultan ECEVİT’e ,

Çalışma boyunca ortaya konan tüm gayret ve emeğe, yaşanan bütün heyecana ortak olan ve tezin her anında, her aşamasında yanımda olan sevgili öğrencim İrem ARSLAN’a,

Hayatımda çok önemli bir yeri olan, beni her konuda destekleyen ve duasını esirgemeyen, yakın zamanda kaybettiğim Halam Melek Gülten DİRMEN’e,

Çok değerli ailem ve canım Babam Yusuf Bahri DİRMEN’e ve canım Annem Meliha DİRMEN’e en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	IV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VI
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	VII
1. ÖZET.....	VIII
2. SUMMARY	VIII
3. GİRİŞ VE AMAÇ	1
4. GENEL BİLGİLER.....	4
4.1. Sporun Tanımı ve Anlamı.....	4
4.2. Dünyada ve Türkiye’de Kadın Futbolunun Gelişimi.....	5
4.2.1. Dünyada kadın futbolu ve gelişimi	5
4.2.2. Türkiye’de kadın futbolu ve gelişimi	7
4.3. Performansı Etkileyen Psikolojik Faktörler.....	12
4.4. Motivasyon	12
4.4.1. Motivasyonun türleri	14
4.5. Sporda Motivasyon	17
4.5.1. Nitelik açısından spor motivasyonu	18
4.5.2. Nicelik açısından spor motivasyonu	21
4.6. Sporda Motivasyon Kuramları.....	22
4.6.1. Başarı motivasyonu	24
4.7. Sporda Başarı Motivasyonu	29
5. GEREÇ VE YÖNTEM.....	32
5.1. Araştırmanın Uygulandığı Yer ve Zaman.....	32
5.2. Araştırmanın Tipi.....	32

5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	32
5.4. Veri Toplama Yöntemi	32
5.5. Veri Toplama Araçları	33
5.5.1. Willis spora özgü başarı motivasyon ölçeği.....	33
5.5.2. Anket formu	35
5.6. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi.....	35
5.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	35
6. BULGULAR.....	37
7. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	62
8. KAYNAKLAR	79
9. EKLER.....	86
Ek 1: Anket Formu.....	86
Ek 2: Sporda Başarı Motivasyonu Ölçeği.....	88
Ek 3: Sporda Başarı Motivasyonu Alt Ölçekleri	90
10. ÖZGEÇMİŞ.....	92

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yaş Durumuna Göre Dağılım.....	37
Tablo 2: Eğitim Durumuna Göre Dağılım	37
Tablo 3: Ailede Sporla Uğraşan Olma-Olmama Durumuna Göre Dağılım.....	38
Tablo 4: Çevrenin Kadın Futboluna Bakışına Göre Dağılım.....	38
Tablo 5: Futbol Oynama Süresine Göre Dağılım	38
Tablo 6: Futbolda Türkiye Derecelerine Göre Dağılım.....	39
Tablo 7: Milli Olma-Olmama Durumuna Göre Dağılım	39
Tablo 8: Futbol Oynama İsteğinin Desteklenmesi-Desteklenmemesi Durumuna Göre Dağılım.....	39
Tablo 9: Ailelerin Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılım.....	40
Tablo 10: Futboldan Maddi Kazanç Sağlama Durumuna Göre Dağılım.....	40
Tablo 11: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Dağılım.....	40
Tablo 12: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği Puanları.....	41
Tablo 13: Kadın Futbolcuların Oynadıkları Liglere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	41
Tablo 14: 1. Lig Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	42
Tablo 15: 2. Lig Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	43
Tablo 16: 1. Lig Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	44
Tablo 17: 2. Lig Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	44
Tablo 18: 1. Lig Kadın Futbolcuların Ailesinde Spor Yapan Kişinin Olma-Olmama Durumuna Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	45
Tablo 19: 2. Lig Kadın Futbolcuların Ailesinde Spor Yapan Kişinin Olma-Olmama Durumuna Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	46
Tablo 20: 1. Lig Kadın Futbolcuların Yaşadıkları Çevrenin Kadın Futboluna Bakış Açısına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	47
Tablo 21: 2. Lig Kadın Futbolcuların Yaşadıkları Çevrenin Kadın Futboluna Bakış Açısına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	48

Tablo 22: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama Sürelerine Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	49
Tablo 23: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama Sürelerine Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	50
Tablo 24: 1. Lig Kadın Futbolcuların Elde Ettikleri Derecelere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	51
Tablo 25: 2. Lig Kadın Futbolcuların Elde Ettikleri Derecelere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	52
Tablo 26: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Milli Olma - Olmama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	53
Tablo 27: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama İsteklerinin Desteklenmesi- Desteklenmemesi Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	54
Tablo 28: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama İsteklerinin Desteklenmesi- Desteklenmemesi Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	55
Tablo 29: 1. Lig Kadın Futbolcuların Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	56
Tablo 30: 2. Lig Kadın Futbolcuların Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	57
Tablo 31: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futboldan Maddi Kazanç Sağlama-Sağlamama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	58
Tablo 32: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futboldan Maddi Kazanç Sağlama-Sağlamama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri	59
Tablo 33: 1. Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	60
Tablo 34: 2. Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri.....	61

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: 2013-2014 Sezonu Kadınlar 1. Lig Kulüplerinin İllere Göre Dağılımı.....	10
Şekil 2: 2013-2014 Sezonu Kadınlar 2. Lig Kulüplerinin İllere Göre Dağılımı.....	10
Şekil 3: Motivasyon, Uyarılma ve Performans Arasındaki İlişki	14

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

Kısaltmalar	Açıklama
SÖBMÖ	Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği
SBM	Sporda Başarı Motivasyonu
GGG	Güç Gösterme Güdüsü
BYG	Başarıya Yaklaşma Güdüsü
BKG	Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü

1. ÖZET

Farklı Liglerde Oynayan Kadın Futbol Takımı Oyuncularının Başarı Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması

Öğrencinin Adı-Soyadı: Asuman Dirmen, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Veysel Küçük, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Amaç: Bu çalışmanın amacı, farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerini belirlemektir. Aynı zamanda kadın futbolcuların yaş, eğitim durumu, futbol oynama yılı, milli olma ve oynadığı lig düzeyi gibi özellikleri ile, Spora Özgü Başarı Motivasyonu arasındaki ilginin tanımlanmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Kadın futbolculara demografik özellikleri hakkında bilgi almak için araştırmacı tarafından hazırlanan anket, başarı motivasyon düzeyi için de, Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği uygulanmıştır. Willis'in ölçeği iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutların ilki, Güç Gösterme Güdüsü (Power Motive POW), ikincisi başarıya ilişkin güdülerdir. Başarıya ilişkin güdüler; Başarıya Yaklaşma Güdüsü (Motive to approach success MAS) ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü (Motive to avoid failure MAF) dır. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği'nin Türk sporcularına uyarlaması Tiryaki ve Gödelek (1992) tarafından yapılmıştır. Tiryaki ve Gödelek yaptıkları güvenirlik analizleri sonucunda alfa güvenirlik katsayılarını Güç Gösterme Güdüsü alt ölçeği için $r = 0.81$, Başarıya Yaklaşma Güdüsü alt ölçeği için $r = 0.82$ ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü alt ölçeği için $r = 0.80$ olarak bulmuştur. Elde edilen güvenirlik ve geçerlilik değerleri sonucunda Tiryaki ve Gödelek ölçeğin Türk sporcularına uygulanabilirliğini ortaya koymuşlardır.

Bulgular ve Sonuç: Uygulanan t testi ve tek yönlü varyans analizleri sonucunda, farklı liglerde oynayan kadın futbolcular arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü, 1.ligde oynayan futbolculardan Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü, 2.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p > 0,05$)

Anahtar Sözcükler: Futbol, Kadın, Motivasyon, Sporda Motivasyon, Sporda Başarı Motivasyonu

2. SUMMARY

A Comparative Analysis Of Motivation Levels For Success Among Female Football Team Players In Different Leagues

Aim: The objective of research is to identify the motivation for success among female football team players in different leagues. At the same time the aim is to define the correlation between Sports Related Success Motivation drive with variables such as age, education level, number of years playing football, being in the national team and the league they play in.

Material and Method: The researcher prepared a and administered a questionnaire in order to collect demographic profiles of female footballplayers and as for the success motivation level Willis Sports Related Success Motivation Scale was applied. Willis scale consists of two sub dimensions. The first is related to Power Motive (POW), the second one is linked to drive for success. The motives for success consist of Motive to approach success (MAS) and Motive to avoid failure (MAF). Tiryaki and Gödelek (1992) adapted the Sports Related Success Motivation Scale to Turkish sports people. The confidence analyses by Tiryaki and Gödelek As a result they make reliability analysis alpha confidence level for Power Motive sub-measure to be $r = 0.81$ and for Mot've to Approach Success to be $r = 0.82$ and for Mot've to avoid failure to be $r = 0.80$. The confidence and validity values obtained resulted in Tiryaki and Gödelek to conclude that the scale is applicable to Turkish sports people.

Discovery and Conclusion: The t Test and the One-way Variance Analyses results showed that among the female football players in different leagues Motive to Approach Success and Motive to avoid Failure, the 1st league football players with different national degrees the Motive to Approach Success; and among 2nd league players in different age groups the Power Motive scores have been statistically different ($p > 0,05$).

Key Words: Footbal, Females, Motivation, Motivation in Sports, Motivation for Success in Sports

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Günümüzde insanların fiziksel, duygusal ve toplumsal bakımdan gelişimi grup çalışmasının kolaylaştırılması, karşılıklı dayanışmanın sağlanması ve toplum üyeliğinin kazanılmasının en kolay yollarından biri spor olgusudur. Spor, bir takım fiziksel aktiviteler bütünü olmasının yanı sıra insanlara kişisel ve sosyal kimlik hissi ve grup üyeliği duygusu vermesi ile bireyin sosyalleşmesine yardımcı olan bir kavramı ifade eder (Açıkada, 1990).

Spor, bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlar ile diyalog içinde bulunmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlamaktadır. Bu yönü ile sporun, yeni dostluklar kurulmasına, pekiştirilmesine ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir (Buğdaycı, 2000). Başlangıçta kişisel bir olgu olarak başlayan sportif faaliyetler, daha sonraları toplumsal bir nitelik kazanmasıyla daha geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır (Çaha, 1999). Bütün bu özellikleri bünyesinde taşıyan, belki de sosyal etkileri en fazla olan takım sporlarından biri de futboldur (Göktepe, 2008).

Futbol tüm dünyada sosyolojik bir hareket olarak ortaya çıkmış ve kitlelerin dili haline gelmiştir. İnsanlar futbol aracılığıyla kimlik edinme ve aidiyet duygusu hissetmelerinin yanı sıra futbol tutkusu ile kendilerinden geçerek deşarj da olabilmektedir. Futbol şiddeti, öfkeyi, sevinci ve neşeyi içinde taşıdığı için incelenmeye değer ve üzerinde düşünülmesi gereken bir yapıya sahiptir (Günay, 2001). Dünyadaki spor dalları arasında futbol kuşkusuz en yaygın ve en popüler olan spor türüdür. Oyun alanının genişliği, oyuncu sayısının fazlalığı ve mücadeleyi gerektiren özelliği ile diğer branşlar içerisinde kendine has bir yer bulmuştur (Kızılet, 2006).

Futbol ülkemizde de popüler bir spordur. Kadınların da futbol aktivitelerine katılımı her geçen gün hızla artmaktadır. Dünyada 40 milyondan fazla kadının futbol oynadığı bilinmektedir. Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi kadın futbolunun, ülkemizde de tanıtılması, sevdirmesi, itibarının yükseltilmesi ve geliştirilmesine katkıda bulunulması öncelikli hedeflerimiz arasındadır (Küçük, 2003).

Son yıllarda dünyada ve ülkemizde sayıları az olmayan genç kız ve kadınların anlamlı bir şekilde futbol aktivitelerine katılımı, liglerin düzenlenmesi, Avrupa ve Dünya şampiyonalarının yapılması, 1996 Atlanta Olimpiyatlarında tam madalyalı spor olması, kadınlar arasında futbola olan ilgiyi artırmaktadır. Ülkemizde 1993 yılında kadınlar ligi oluşturulmuş, 1995 yılında da kadın milli futbol takımımız ilk resmi uluslararası müsabakalarına katılmıştır (Or, 2009). 2003 yılında durdurulan liglerin, 2005 yılında tekrar başlaması, 2006 yılında ilköğretimde kızların futbol oynama yasağının kaldırılması ve okullar arası müsabakaların başlaması, Şili’de düzenlenen Dünya okullar arası kadın futbol şampiyonasında, bir okul takımımızın dünya üçüncüsü olması, ülkemizde kadınların futbola olan katılımlarının her geçen gün daha da artmasına neden olmuştur (Talimciler, 2003).

Katılımların artmasının yanı sıra kadınların sporda, dolayısıyla futbolda yüksek performans gösterebilmeleri için fizyolojik açıdan güçlü olmaları kadar psikolojik (zihinsel ve duygusal) açıdan da güçlü ve hazırlıklı olmaları gerekir (Konter, 1998). Sporcular, antrenörler, antrenman bilimci, spor psikologları ve sporla yakından ilgisi olan diğer kişi ve kuruluşlar hep sporda başarılı olmak için çaba harcamaktadırlar. Sık sık sporcuların yüksek performanslarının ortaya konduğu yarışmalar ve karşılaşmalar organize edilmektedir. Sporun uluslararası propaganda aracı olarak görülmeye başlamasından dolayı, sportif rekabet artmıştır. Sporcuların başarılarını arttırmak, uluslararası alanda ülkelerini daha iyi temsil etmelerini sağlamak için devlet politikaları oluşturulmakta ve büyük yatırımlar yapılmaktadır (Çam, 1990). Ancak günümüzde, özellikle sporda ileri gitmiş ülkelerde görüldüğü gibi, yaklaşık eşit bedensel yeteneklere ve eşit çalışma olanaklarına sahip milyonlarca genç sporcudan ancak bazıları çok yüksek performansa ulaşma başarısını gösterebilmektedir. Bu farklılığın birçok nedeni vardır. Ancak bu nedenlerin içinde bireyin motivasyonu en önemlilerinden biridir (Er, 2003).

Motivasyon (güdülenme), organizmayı davranışa iten, bu davranışların düzenliliğini ve sürekliliğini belirleyen, davranışa yön ve amaç veren çeşitli iç ve dış etkenler ile bunların isleyişini sağlayan mekanizmalar olarak tanımlanabilir (Aydın, 2001). Sporcuların yüksek yoğunluktaki antrenmanlara katılmalarını ve bunu uzun süre devam ettirebilmelerini sağlayan gücü, motivasyon kuramları arasında önemli

bir yere sahip olan “Başarı Motivasyonu Kuramıyla açıklayabiliriz. Bu kuram, bireylerin fiziksel bir etkinliğe neden katıldığını, zor olanı başarmak için neden bu kadar çok güç harcadığını ve bunu neden uzun süre devam ettirdiğini açıklamaktadır (Tiryaki, 2000). Murray (1938) tarafından geliştirilmiş olan başarı motivasyonu, “bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma” olarak tanımlamıştır. Başarı motivasyonu, sporcunun yarışma durumlarında yaklaşma ya da kaçınma eğilimleri olarak da tanımlanabilir (Cox, 1990). Motivasyon farklılıklarının kişiden kişiye neden farklı olduğu anlaşılabilirse, kişilerin olumlu yöne yönlendirilmesi daha kolay olabilir.

Sporda başarı motivasyonu ise sporcunun ileriye, geleceğe dönük beklentilerinin artışı sonucu ortaya çıkar. Bir işi başarmaktan dolayı duyulan zevk ve doyum, gelecekteki başarılar için sporcuda yeni istekler, yeni beklentiler doğurur. Bu güdüye, “sporda başarı güdüsü” veya “başarı motivasyonu” denir. Ancak başarı motivasyonunun gelişme sürecinin sınırları da vardır. Her sporcu yüksek bir başarı motivasyonu geliştiremez. Aynı zeka seviyesine sahip, aynı çevrede yetişen sporcuların başarı motivasyonları aynı seviyede değildir. Sporcunun beklentileri ile yaşadığı olaylar arasında çok büyük farklılıkların, zıtlıkların görülmesi, hissedilmesi başarı motivasyonunu olumsuz yönde etkiler.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Sporun Tanımı ve Anlamı

Spor, zevkle, istenerek yapılan, kendine özgü kuralları olan, genellikle yarışma biçiminde ortaya çıkan, sistemli fiziksel hareketler bütünüdür. İnsanların zihinsel ve bedensel gelişimlerine hizmet ettiği gibi, kişiliğin gelişmesine ve insanın toplumsallaşmasına, çalışma yaşamında da verimin artmasına katkıda bulunur (Armağan, 1982).

Spor, bireyin doğal çevresini, beşeri çevre haline getirirken, elde ettiği becerileri geliştiren, belli kurallar altında araçlı veya araçsız, bireysel ya da toplu olarak yapılan bir etkinliktir. Aynı zamanda, boş zaman etkinliği kapsamı içinde veya meslek olarak da yapılabilen, sosyalleştiren, toplumla bütünleştiren, psikolojik ve fiziksel açıdan gelişime katkı sağlayan, rekabetçi ve dayanışmacı bir etkinliktir (Erkal, 1986).

Sporcu, belirli kurallar içerisinde, amaçlı veya amaçsız, bireysel ya da grup içinde, kendini spora veren, kültürel bir olgu içinde yer alan, yaptığı işte maddi ve manevi doyum arayan kişidir. Aynı zamanda sporun etkin elemanıdır (Erkal, 1986). Futbol, geniş bir oyun alanında çok sayıda oyuncunun katılımıyla, oyun kuralları gereği belirlenmiş sınırlı bir alanda, sonucun kalelere atılan gollerle belirlendiği, el dışında vücudun her yerinin kullanılarak oynandığı bir spordur (İnal, 1998). Futbolcu ise, profesyonel ya da amatör olarak futbol oynamayı kendine bir meslek veya uğraşı olarak seçmiş kişilere denir (Şahin, 2002).

Futbol dünyanın ve ülkemizin en çok ilgi duyulan spor dallarından biridir. İlgi çekiciliği ve çeşitli toplumlarda zevkle uygulanabildiğinden, geniş kitleler tarafından benimsenmiş ve milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmiştir (Günay ve Yüce, 2001). Takım oyunu özelliği taşımasının yanında her oyuncunun kişiliği ve becerisi doğrultusunda yeteneklerini sergileme ve kendini gösterme, kendini kanıtlama imkanına sahip olduğu, bunu yaparken de takım arkadaşları ile uyum içinde, ortak etkileşimle başarıya ulaştığı bir spor dalıdır (Yaman ve ark., 2001).

4.2. Dünyada ve Türkiye’de Kadın Futbolunun Gelişimi

4.2.1. Dünyada kadın futbolu ve gelişimi

Futbol, özelliklerinden dolayı uzun yıllar bir erkek sporu olarak düşünülmüştür. Futbol oyununun sadece erkeklere ait olduğunu düşünenler, kadınların sosyal-psikolojik ve fizyolojik yapılarının futbola uygun olmadığını savunmaktadırlar. Aslında bu düşünce kadın ve erkeğin sosyal rolleri ve gelenekler konusunda muhafazakar tutumlardan kaynaklanmaktadır. Fakat yapılan araştırmalarda kadınların futbol oynaması için fizyolojik, sosyal ve psikolojik olarak herhangi bir engel olmadığı çıkmıştır (Günay, 2000).

İlk kadın futbol kulüpleri, 1890’lı yıllarda Londra’da kurulmaya başlandı. 1895’te, Britanya Bayanlar Futbol Kulübü ismiyle ilk kadın futbol takımı kuruldu. Böylece bu kulüp, kendi bünyesinde oluşturduğu takımlarla ilk kadınlar arası futbol karşılaşmalarının düzenlenmesini sağladı (Arslan, 2012). 1902’de Preston takımı Amerika’ya New Jersey, New York ve Boston takımlarıyla maçlar yapmak için yola çıkmış, bu maçlardan sonra İngiltere’deki futbol birliği kadın futbol kulüplerini kabul ederek destek vermeye başlamıştır (Göktepe, 2008).

Modern oyunlar 19.yüzyılda gelişti ve bayan maçları takım halinde İngiltere, Fransa ve Kanada’da belirli bir popüleriteye ulaştı.

O zaman ki "altın çağ" 1921 de bitme noktasına geldi. Çünkü İngiliz futbol birliği bayanların futbol oynamasını adeta yasakladı. Onlara çok az oynayacak alan bırakmıştı.

Kadın futbolunun tekrar ortaya çıkışı, kızlar için maçların İngiltere’de bile popüler olduğu 1950’li yıllardı. Bu arada Amerika Birleşik Devletleri’nde yoğun bir futbol hareketlenmesi vardı. Aynı yıllarda Latin Amerika ülkelerinde de kadın futbolunun popüleritesi artmıştı. <http://w.w.w.1bilgi.com/spor/5740/futbol-bayanlar-kategorisi.html>, Erişim tarihi: 20 Mayıs 2014.

26 Mart 1950’de Kosta Rika kadın futbol takımı ile Amerika’nın oynadığı maçta, Kosta Rika Amerika’yı 3-1 yendi. Kosta Rika aynı yılın Nisan ayında maçlar için Panama’ya gitmiş, çok geçmeden 1950 ile 1960 yılları arasında Curazao, Orta Amerika, Kolombiya, Küba ve Meksika takımları kuruldu. Bu takımların bazıları kendi ulusal federasyonlarınca kabul görmemesine karşın, ilk ulusal kadın futbol takımlarıydı. Bu ilk oluşumdaki takımlar 1963 yılına kadar devam etti. Birçok Latin ve Orta Amerika şehirlerine tur yaptılar. Ateşli taraftarları memnun ettiler. Bir gazete muhabiri manzarayı “Futbol ve güzellik olarak” tanımlamıştı (Arslan, 2012). 1957 yılında Almanya’da resmi olmayan bir şampiyona düzenlendi. 1960’lı yıllarda doğu Avrupa’daki komünist ülkeler bayanları spora katılmaları için teşvik ediyordu. Bunların içinde futbol da vardı (Kılınç, 2007).

Kosta Rika 1959’da Venezuela’da yapılan Dünya Şampiyonasına ulusal bir takım gönderdi. İngiltere 1. olurken, Kosta Rika 2. Portekiz ise 3. ve ev sahibi Venezuela 4. olmuştu. 15 Ağustos 1961 tarihinde Real Madrid ve ev sahibi Kosta Rika Saprissa takımları arasında hazırlık maçı oynanmış ve bu maç kadın futbolu tarihindeki ilk hazırlık maçı olarak hafızalara kazınmıştı. 1970’de Alman Futbol Birliği kadınların futbol oyununa üye olabileceklerini ve birlikte topluluk oluşturabileceklerini kabul etti. (Arslan, 2012).

İskoçya da İskoç Futbol Federasyonu Eylül 1974’de kadın futbol federasyonunu resmen tanıdı. Bu destek ile kadın futbolu büyümeye devam etti.

Kadın futbolunun orijini Avrupa olmasına karşın Amerika, Afrika kıtası ve İspanya bu konuda çok atak yaptı. Bunun sosyolojik ve sportif nedenleri arasında önemli bulgu; genç bir kadının aktif olma isteğinin çok yoğun olması ve kendini bu spora yönlendirmesidir (Arslan, 2012).

Avustralya’da 1984 yılında 4711 olan oyuncu sayısı 1999’da 58 bin olmuştur. 1996 -1997 sezonunda 6 takımdan oluşan ulusal bir lig kurulmuştur.

Japonya’da 1988 de Japon futbol birliğinin kurulması ile 9647 oyuncu kayıt oldu, kadın takımlarının sayısı 470’i buluyordu. Japonya’da L ligi altında 8 takımdan oluşan bir profesyonel ligde bulunmaktadır (Günay, 1993), (Kılınç, 2007).

Norveç ve İsveç'te profesyonel seviyeye yakın yarı profesyonel ligler bulunmaktadır.

Brezilya'da Coca-Cola firmasının sponsorluğunda 1997 yılında profesyonel bir lig kurulmuştur (Günay, 1993), (Kılınç, 2007).

FİFA 1991'de ilk bayanlar kupasını Çin'de düzenledi. Finalde Norveç'i yenen ABD şampiyon olmuştu. Günümüzde erkeklerinki gibi her 4 yılda bir yapılan Bayanlar Dünya Şampiyonasının ikincisini 1995 yılında Norveç kazanmıştır. İsveç de düzenlenen bu kupada finalde Norveç Almanya'yı yenmiştir (Kılınç, 2007).

1999 yılında üçüncüsü düzenlenen Dünya Kupası, bayan futbolunu haritadaki yerine koymuştur. ABD de düzenlenen kupayı çok miktarda medya organı takip etmiştir. Kupanın finalini 90 bin seyirci izlemiş ve ABD finalde Çin'i yenerek tekrar şampiyon olmuştur. Finaldeki taraftar sayısı 1998 erkekler Dünya Kupası finalindeki seyirciden fazlaydı. Final maçını televizyondan 40 milyondan fazla seyirci izlemiştir (Kanbur, 2010).

Bayanlar Dünya Kupası 2003 yılında yine ABD' de düzenlenmiş şampiyon İsveç'i yenerek Almanya olmuş. 2007 yılında Çin'de düzenlenmiş şampiyon Brezilya'yı yenen Almanya olmuştur. Bir sonraki Kadınlar Dünya Kupası 2011 yılında Almanya'da düzenlenmiş, finalde ABD'yi yenen Japonya şampiyon olmuştur.

2015 yılında düzenlenecek Kadınlar Dünya Kupası, Kanada'da gerçekleştirilecektir.

4.2.2. Türkiye'de kadın futbolu ve gelişimi

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada sayıları az olmayan genç kız ve kadınların anlamlı bir şekilde futbol aktivitelerine katılımı, liglerin düzenlenmesi; Balkan, Avrupa ve Dünya şampiyonalarının yapılması kadınların futbola olan ilgisini artırmaktadır (Günay, 2001).

Avrupa ülkelerinde resmi platformda oynanan bayan futbolu, ülkemizde resmi olarak başlamadan önce, 1970'li yılların ilk dönemlerinde kişisel gayretlerle başlatıldı. Türkiye'de ilk bayan futbol takımı 1971 yılında Haluk Hekimoğlu'nun şahsi çabalarıyla 'İstanbul Kız Futbol Takımı' adı altında kurulmuştur. 13 bayan sporcunun bir araya gelmesiyle kurulan bu takım 1973 yılında Dostluk Spor adını aldı (Apaydın, 2000).

Rakip bir kadın futbol takımı olmaması nedeniyle genellikle yaptığı maçlarda gençlerin ve futbolu bırakmış futbolcuların takımlarıyla maçlarını sürdüren Dostluk Spor Kadın Futbol takımının basın yoluyla kamuoyuna yaptığı çağrılar örnek çalışmalara önder oldu. Bu çağrısı olumlu sonuçlanarak kısa sürede, İzmir'de Filiz Spor, Ankara'da Nazende Spor, İstanbul Pendik'te Derya Spor, İstanbul Kadıköy'de Atılım Spor, Samsun'da ve Kocaeli'nde de birer kadın futbol takımı kuruldu. Kadın futbol takımlarının yeterli sayıda ve istenilen düzeyde olmayışından dolayı 1990'lı yıllara kadar kadın futbolunda, erkekler ile gösteri maçları yapmanın ötesinde büyük bir organizasyon gerçekleştirememişlerdir (Arslan, 2012).

1982 yılında kurulan Dinarsu Kadın Futbol Takımı ile ivme kazanan kadın futbolu, 1993 yılında oluşturulan ve 16 takımın katıldığı Türkiye 1. Kadın Futbol Ligi ile varlığını sürdürmüştür. 1995 - 1996 sezonundan itibaren takım sayısının çoğalması sebebiyle ikinci lig de oluşturulmuştur. 2001-2002 sezonunda 12 takımın mücadele ettiği deplasmanlı lig kurulmuş ve 2003-2004 sezon sonuna kadar devam etmiştir (Kızılet, 2011).

Türkiye Futbol Federasyonunun çeşitli sosyal nedenler ile aldığı karar sonucu kadınların oynayacağı lig ortadan kaldırılmış 2003-2005 yılları arasında çeşitli yerlerde katılımın az olduğu turnuvalar düzenlenmiştir. Bu turnuvalara Gazi Üniversitesi Spor, Mersin Cam Spor, Adana İdman yurdu, İzmir Elit Çimen Spor, Keçiören Belediye Spor ve Antalya Yenikapı Spor katılmış ve bu turnuvalarda 17 yaşından büyük sporcular alınan karar gereği oynayamamıştır.

U 19 milli takımının temellerinin atıldığı ve şampiyon takımın Gazi Üniversitesi Spor Kulübü'nün olduğu son turnuva 2005 yılında yapılmış ve toplamda 316 lisanslı futbolcu yer almış ve 2006-2007 futbol sezonunda lig oluşturulmuştur. 16 takımın

katıldığı ligde yaş sınırlaması kısmen daha aşağı çekilmiş ve şampiyon yine Gazi Üniversitesi Spor Kulübü olmuştur. Bu ligin ardından ilk defa yıldızlar kategorisinde müsabakalar turnuva şeklinde organize edilmiştir. 2007-2008 futbol sezonunda talep artmış, takım sayısı 25'e çıkmıştır ve lisanslı futbolcu sayısı 600'e yaklaşmıştır. Bu sezonunda şampiyonu yine Gazi Üniversitesi Spor Kulübü olmuştur. Ligin yanında genç (19 yaş altı) ve yıldız (17 yaş altı) kategorilerinde müsabakalar turnuva şeklinde gerçekleşmiştir.

2008-2009 sezonunda ilk defa 1. Ligin yanında 2. Lig ve Bölgesel Lig oluşturulmuştur. 1. Lig de toplam 12 takım, 2. Lig de toplam 10 takım, Bölgesel Ligde toplam 17 takım yer almıştır ve ilk defa Türkiye'den şampiyon olan bir takım Avrupa Kadınlar Şampiyonlar Ligi'ne katılmaya hak kazanmıştır ki bu takım da Trabzonspor olmuştur. Bunun yanında Ankara Kaya Beyazıtöğlü Lisesi kız futbol takımı Şili'de düzenlenen 20. Dünya Liseler Futbol Şampiyonası'nda 3. olmuş ve ilk uluslararası başarı burada elde edilmiştir. 2009-2010 sezonunda tüm lig kategorilerinde 51 takım katılım sağlamıştır. Bu sezonun şampiyonu Gazi Üniversitesi olmuş ve ikinci defa Avrupa Kadınlar Şampiyonlar Ligi'ne katılmıştır.

2010-2011 sezonunda ise takım sayıları 61'e çıkmış ve ilk defa lisanslanan sporcu sayısı 1300 civarı olmuştur. Bu sezonun şampiyonu Ataşehir Belediye Spor olmuştur. 2011-2012 sezonunda ise ligler 1. ve 2. Lig olmak üzere 2 kategoride faaliyet göstermiş ve lisanslanan futbolcu sayısı 1.500'ün üzerine çıkmıştır. 2012-2013 sezonunda bu sayı 2700'e ulaşmıştır. 2013-2014 sezonunda ise toplam takım sayısı 1.ligde 8, 2.ligde 69 olmak üzere toplam 79 takıma ulaşmıştır.

4.2.2.1. Türkiye'de kadın futbol liginin tarihi gelişimi

1. Lig

2006 yılından bu yana kesintisiz olarak lig şampiyonu, ülkemizi Avrupa Kadınlar Şampiyonlar Ligi'nde temsil etmektedir. Statüde belirtilmiş kurallar çerçevesinde lig sonuncusu başarısız olan takımlar, erkek liginde olduğu gibi bir alt lige düşmektedir. Birinci ligde bulunan kulüpler, Genç Kızlar ve Yıldız Kızlar kategorilerinde takım kurmak ve resmi organizasyonlara katılmak zorundadırlar.

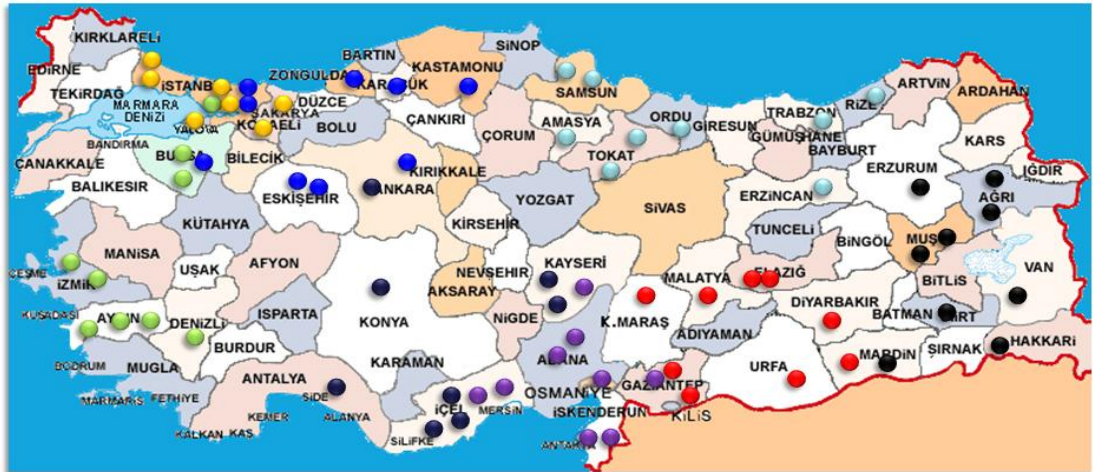
Şekil 1: 2013-2014 Sezonu Kadınlar 1. Lig Kulüplerinin İllere Göre Dağılımı

2. Lig

Büyükler kategorisinde kadın liglerinin en alt seviyedeki bölgesel organizasyonudur. Statüde belirtilmiş kurallar çerçevesinde sezon sonunda başarılı olan takımlar 1. Lige yükselmektedir. Bu ligde başarısız olan takımlar ise ertesi sezon düşebilecekleri daha alt bir lig olmadığı için yine aynı ligde mücadele etmektedirler. Kadınlar 2. Liginde yer alan kulüpler, Genç Kızlar ve Yıldız Kızlar kategorilerinden en az birinde takım kurmak ve organizasyonlara katılmak zorundadırlar.

Şekil 2: 2013-2014 Sezonu Kadınlar 2. Lig Kulüplerinin İllere Göre Dağılımı

Genç kızlar Türkiye şampiyonası

Türkiye’de kadın futboluna taban oluşturan en önemli organizasyonlardan biridir. 15-16 yaş kategorisindeki kızların katılımıyla gerçekleştirilmektedir.

Yıldız kızlar şampiyonası

Kız oyuncuların erken yaşta futbolla tanışmaları için yapılan ve 13-14 yaşındaki kız oyuncuların katıldığı şampiyona organizasyonudur.

U13 ligleri

Kadın futbolunun taban yapısında gerçekleştirilen başka bir önemli organizasyondur. Türkiye’nin farklı bölgelerinde düzenlenmekte olan bu organizasyon Kız Futbol Eğitim Merkezleri ile desteklenmektedir.

Okul ligleri

Okullar arasında Genç Kızlar ve Yıldız Kızlar Türkiye birincilikleri düzenlenmekte, bu organizasyonlarda yer alan sporcular TFF tarafından takip edilmektedir.

Üniversiteler arası kadın futbol ligleri

Üniversiteler Arası Kadın futbol Ligleri, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından düzenlenmekte ve bu organizasyonlarda yer alan sporular TFF tarafından takip edilmektedir.

Ligler dışındaki kadın futbolu aktivitelerine katılmış olan toplam katılımcı sayısı ise 48.000’dir.

Türk kadın milli takımı

Türkiye’de Kadın Milli Futbol Takımı ilk kez 1995 yılında kurulmuştur. Kadın milliler ilk maçlarını tıpkı erkeklerde olduğu gibi Romanya ile oynamışlardır. 8 Eylül 1995 tarihinde İstanbul’da oynanan maçta millilerimiz 8-0 kaybetmiştir. Kadın

millilerimiz ilk golünü 1996 yılında Macaristan'a atarken, ilk galibiyetini de 1997 yılında deplasmanda Gürcistan'ı yenerek almışlardır.

U-19 Kadın Milli Takımı: 2001 yılında kurulmuştur.

U-17 Kadın Milli Takımı: 2006 yılında kurulmuştur.

U-15 Kadın Milli Takımı: 2009 yılında kurulmuştur.

Gençlik Olimpiyat Oyunları ve çeşitli özel turnuvalara katılmakta olan takım Singapur'da düzenlenen 1. Gençlik Olimpiyat Oyunları'nda üçüncü olarak bronz madalya almış ve Türkiye'ye olimpiyat tarihinde ilk takım sporu madalyasını kazandırmıştır. U-15 kadın Milli Takımı, üst takımlara oyuncu yetiştirmek açısından da önem taşımaktadır.

4.3. Performansı Etkileyen Psikolojik Faktörler

Performans sporunda amaç en iyiyi, en doğruyu ve en güzeli yapmak, dolayısıyla dereceye girmek, şampiyon olmak, ödül kazanmak olduğuna göre olaya detaylı bakmak gerekir. Başarılı sporcu yetiştirmek için işe fiziki uygunluğu ve doğal yeteneği olan sporcuları seçmekle başlanır. Bu yetenekli sporculara antrenman aracılığı ile özel beceriler kazandırılır. Ancak psikolojik uyum yoksa tam başarı beklenemez. Çünkü psikolojik faktörlerin performans üzerinde oldukça büyük etkisi vardır. (Başer, 1998).

4.4. Motivasyon

Yüksek sportif performans ile bedensel yetenek, iyi çalıştırma arasında çok sıkı ilişkiler vardır. Bu iki koşul birlikte olmadan genç bir sporcudan uluslararası düzeyde bir başarı beklenemez. Ancak bugün özellikle sporda ileri gitmiş ülkelerde görüldüğü gibi, yaklaşık eşit bedensel yeteneklere ve eşit çalışma olanaklarına sahip binlerce genç sporcudan ancak bazıları çok yüksek performansa ulaşma başarısını gösterebilmektedir. Bu yalnız sporda değil, yaşamın her kesiminde böyledir; yani insanların yetenek ve olanakları eşit olmasına rağmen başarıları farklı olmaktadır.

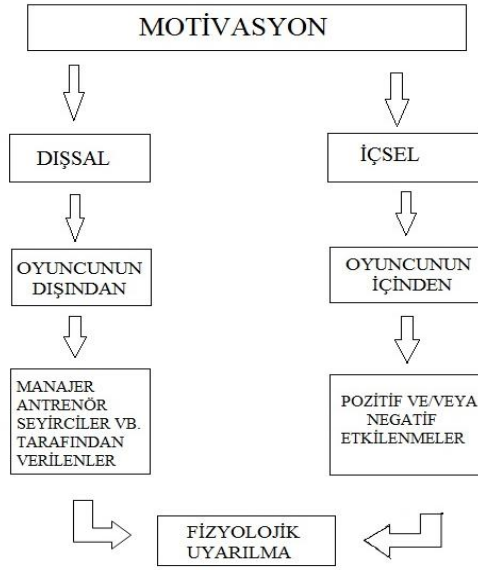
Bu gerçeğin nedenlerini araştırmak, başarılı insanların sayısını artırmakla yararlı olacaktır. Bu farklılığın birçok nedeni vardır. Ancak bu nedenlerin içinde bireyin motivasyonu en önemlilerinden biridir. Bireyin içinde yaşadığı biyolojik ve sosyal ortamda varlığını sürdürmeye yönelik davranışlarının nedenlerine motiv ve bütünü ile bu olguya motivasyon denir. Bu tanımda da görüldüğü gibi, birey birbirinden farklı fakat birbirinden ayrılamaz, birbirlerini tamamlayan iki ortam içinde yaşamaktadır. "Biyolojik ve sosyal ortam". Bu iki ortamın bireyden istedikleri ve bireyde neden oldukları stres birbirinden farklıdır. Hatta çoğu zaman birbirleri ile çelişirler. Örneğin, karnı aç olan bir insan, her ne pahasına olursa olsun karnını doyumak ister, çünkü varlığı tehlikeye girmiştir. Ancak sosyal ortam bireyin hırsızlık yaparak karnını doymasına izin vermez.

Buna göre motivasyon, "Biyolojik ve Sosyal Motivasyon" olarak ikiye ayrılabilir. Bireyin organik varlığını sürdürmeye yönelik davranışlarının nedeni, biyolojik dürtü ve içgüdülerden kaynaklanıyorsa bu Biyolojik Motivasyondur. Yemek, içmek, uyku gibi buna karşılık, birey toplum ile olan ilişkilerini kendi organizma ve yaşamı için rahatsızlık vermeyecek, sürtüşmelere yol açmayacak bir biçimde sürdürmek zorundadır. Toplumsal yaşamda, bireyin bencil istekleri ile toplum yaşamının gerekleri arasında her zaman bir çatışma söz konusudur. Buna karşılık, birey yalnız organik varlığını değil, aynı zamanda sosyal varlığını da sürdürmek zorundadır. Ayrıca var olmak, varlığını sürdürmek de kişiye yeterli değildir. Toplumda beğenilmek, takdir edilmek, başkalarına üstün olmak gibi heyecansal faktörler de kişinin davranışlarını etkiler. Çocuk, doğumundan erişkinliğe kadar geçen zaman içinde, bir taraftan toplum ile ilişkilerinin birtakım sürtüşmelere yol açmasından kaçınmayı, diğer taraftan, toplum tarafından beğenilmeyi, takdir edilmeyi sağlayacak davranışlarda bulunmayı, yani hem topluma uymayı, hem de toplumun üzerine çıkmayı öğrenmek zorundadır. Bir cümle ile özetlenecek olursa, sosyal motivasyonlar, öğrenilen koşullu motivasyonlardır. Bütün bunlar, toplumda bazı kişilerin, sanat gibi, spor gibi, politika gibi, biyolojik ve sosyal varlığı sürdürmek ile direkt bağlantısı olmayan alanlara niçin yöneldiğini açıklamaktadır. Varlığını sürdürmek kişiye yeterli değildir (Başer, 1998).

4.4.1. Motivasyonun türleri

Motivasyon içsel ve dışsal olmak üzere iki temel kaynağa sahiptir. Bu iki temel kaynak literatürde karşımıza içsel motivasyon (Intrinsic Motivation) ve dışsal motivasyon (Extrinsic Motivation) olarak çıkar (Konter, 1995).

Şekil 3: Motivasyon, Uyarılma ve Performans Arasındaki İlişki

4.4.1.1. İçsel motivasyon

İçsel motivasyon (Intrinsic Motivation) kısaca, kişinin kendi kendisini motive etmesidir. İçsel olarak motive olmuş insanlar becerikli olmak için içsel açlığa sahip bulunmaktadır. Bu insanlar başarılı olmak için kendilerini yönetebilme özelliğini taşımaktadırlar (Nicholls, 1992).

İçsel olarak motive olmuş insanlar oyuna ve onurlarına düşkündürler. Bu duyulan içsel onur, onları en iyisini ortaya koymaya motive eder. Etraflarında birçok insanın olması onlar için önemli değildir. Yalnız başlarına yaptıklarını zevk alarak sürdürürler (Konter, 1995).

İçsel motivasyonun iki aşaması vardır:

1. Zihinsel; kişinin nereye gideceğini aklında oluşturma, kavramasıdır.
2. Fiziksel; kişinin varmak istediği yöne doğru harekete geçmesidir (Koruç, 2002).

İçten motive olan kişi, düşünceyi eyleme dönüştürür, hedeflerini belirler ve onlara ulaşmak için harekete geçer. Bu hedeflere ulaşabilmek için kişinin şu aşamalardan geçmesi gerekir: (Georges, 1997).

- Kendine inanmak,
- Gizli yetenekleri keşfetmek,
- Yaşamı coşku ile kucaklamak,
- Gelişmeye devam etmek,
- Sağlık için yararlı alışkanlıklar edinmek ve enerjiyi arttırmak,
- Görünüşü, etkili bir araç haline getirmek,
- Çekici bir kişilik geliştirmek,
- Başarılı ilişkiler kurmanın yollarını aramak,
- Endişe, şüphe ve korkuyu yenebilmek,
- Gerginliği denetlemek,
- Başarısızlığı yenebilmek,
- Zamanı daha akıllıca kullanmak,
- Bilinmeyi Araştırmak (Georges, 1997).

4.4.1.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon (Extrinsic Motivation), diğer insanlar aracılığıyla gelen negatif ve pozitif etkilerde bulunabilen, davranışın tekrarlanma olasılığını arttırıp-azaltabilen maddi, manevi değerler taşıyabilen güçlendirme veya pekiştirme. Dışsal ödüller maddi materyaller olabilirler. Örneğin, kupa, para, madalya vb. Dışsal ödüller maddi olmayan kaynaklardan da gelebilir. Örneğin, takdir edilme, övülme vb (Konter, 1995).

Dışsal motivasyon sporcunun kendisi ile direkt olan bir durum değildir. Dış ortamda oluşan çeşitli durumların sporcu üzerinde oluşturduğu olumlu veya olumsuz etkilerdir. Bir başka deyişle dış motivasyon, kişinin kendi kendine oluşturduğu davranışlardır (Luc, 1995).

Dış motivasyon denince akla ilk olarak antrenör, seyirci vb. unsurlar gelmektedir. Ayrıca dıştan gelen ödüller de spora katılım için çok önemlidir. Dıştan gelen ödüller ve pekiştiriciler büyük motivasyon sağlarlar. Aktivitelere dıştan gelen ödülleri eklersek, bu da içgüdüsel olarak bireyi motive eder ve bu ödüller toplam motivasyonu artırır. Yani içgüdüsel olarak motive edilmiş aktiviteler, dıştan ödüllendirildikleri zaman motivasyonda artış meydana gelir (Konter, 1995).

Yapılan analizlere göre ödüller iki farklı fonksiyon sağlarlar.

1) Kontrol etme 2) Bilgi verme (Treasure, 1997).

Kontrol Etmeyi Sağlayan Ödüller: Ödülün kontrol safhası yüksekse, bireyler ödülleri davranışlarını kontrol etmek olarak algırlar. Böyle bir durumda ise motivasyon düşer. Eğer bir sporcu herhangi bir ödül kazanmak için aktiviteye katılırsa, bu ödüller yüksek kontrol safhasına sahiptir. Eğer ödüllerin kontrol safhası düşükse, katılımcılar ödülü davranışlarını etkileyen bir şey olarak görmeyecekler ve kendini tanımlama yüksek olacaktır (Baker, 1990), (Tutko,1971).

Bilgi Verici Ödüller: Bilgi verici ödüller, katılımcılara görevlerinde yeterlilik hakkında bilgi verirler. Ödüller ayrıca bilgi verici safhalar yardımıyla içgüdüsel motivasyonu etkiler. Ödülün bilgi verici safhaları pozitif ve belirginse, içgüdüsel motivasyonu artırıcı etkisi vardır. Fakat aynı şartlar altında, dıştan gelen bilgiler negatifse, bu durum içgüdüsel motivasyona zarar verici bir etki yapabilir (Gill, 1986), (Tutko, 1971).

Önemli olan antrenörlerin en sık kullanacakları ödülün pozitif sözlü dönüt (feedback) olmasıdır. Pozitif dönütün içgüdüsel motivasyonu nasıl etkileyeceği Vallerond, Vallerand ve Raid tarafından araştırılmış ve sonuçta pozitif dönütün

hem içgüdüsel motivasyonu, hem de yeterliliğin algılanmasını arttırdığı, bununla beraber, negatif dönütün ise içgüdüsel motivasyonu ve yeterliliğin algılanmasını azalttığını tespit etmişlerdir. Bundan dolayı antrenörlerin mümkün olduğu kadar uygun zamanlarda pozitif dönütü seçmeleri ve yine mümkün olduğu kadar negatif dönütten kaçınmaları gerektiği söylenebilir.

4.5. Sporda Motivasyon

Günümüzde spor büyük halk kitlelerinin yakından ilgilendiği, beğeni gören önemli bir uğraşı durumuna gelmiştir. Kulüp yöneticileri, eğiticiler, spor izleyicileri ve öğrenimi yıllar süren becerileri sergileyen sporcular; hep birlikte spor eylemlerinin, tüm insanlığın yararlı ve anlamlı bir uğraşısı olarak algılanmasına hizmet eden kişilerdir. Demek ki, spor biyolojik (fizyolojik), psikolojik ve toplumsal boyutlu ve kendine özgü içeriği bulunan bir gerçektir. Güdülenme kavramı, spor eylemleri içinde yer alan tüm kesimlerin istek ve beklentilerini yansıtmaktadır (Koç, 1994). Belli bir spor faaliyetinin hedefini belirleyen spor motivleri, faaliyetin kendisi ve bu faaliyette bulunan sporcuyla olan ilişkilerine göre olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. İlk bölümdeki motivler, ya doğrudan spor faaliyetinin kendisiyle, ya spor faaliyetinin sonucuyla, ya da daha ileri bir amaca ulaşmak için bir aracı olarak yine spor faaliyetinin kendisiyle ilgilidir. Sporcuyla olan ilişkilerine göre ise motivler, doğrudan veya toplumsal bir çerçeve içerisinde dolaylı olarak sporcunun kendisiyle ilgilidir. Bu düzenlemeye göre spor motivleri, altı gruba ayrılmaktadır.

-Spor faaliyetinin kendisi ve doğrudan sporcuyla ilgili motivler: Bedeni faaliyet, hareket, belirli spor hareketlerinden zevk alma, kendini tanıma ve geliştirme, bedeni meydan okuma, macera, gerilim, heyecan gibi.

-Spor faaliyetinin kendisi ve toplumsal çerçeve içerisinde sporcuyla ilgili motivler: Karşılıklı toplumsal etkileşim, başkalarıyla birlikte spor yapmaktan zevk alma gibi.

-Spor faaliyetinin sonucu ve doğrudan sporcuyla ilgili motivler: Kendi kendini onaylamaya yönelik başarı motivleri gibi.

-Spor faaliyetinin sonucu ve toplumsal çerçeve içerisinde sporcuyla ilgili motivler: Kendini gösterme, başkaları tarafından onaylanma, toplumsal itibar görme, prestij, üstünlük gibi.

-Daha ileri amaçlara ulaşmak için aracı olarak spor faaliyetinin kendisi ve doğrudan sporcuyla ilgili motivler: Sağlık, dış görünüş, boş zamanları değerlendirme, maddi kazanç, seyahat gibi.

-Daha ileri amaçlara ulaşmak için aracı olarak spor faaliyetinin kendisi ve toplumsal çerçeve içerisinde sporcuyla ilgili motivler: Arkadaşlık, başkalarıyla ilişki kurma, saldırganlık, toplumda bir yer edinme, ideoloji gibi (İkizler ve ark, 1997).

4.5.1. Nitelik açısından spor motivasyonu

Performansı etkileyen psikolojik faktörler içinde motivasyon faktörü özellikle önemli bir yer almaktadır. Çünkü motivasyonun hem niteliği hem de niceliğindeki değişiklikler, performansı son derece etkilemektedir. Nitelik açısından motivasyon ikiye ayrılır. Genel spor motivasyonu ve özel spor motivasyonu.

4.5.1.1. Genel spor motivasyonu

Bu motivasyonun temelinde yatan, takdir edilme gereksinimi, arkadaş arama, çevre edinme gibi sosyal gereksinimlerdir. Bu motivasyonun iyi kavranabilmesi için sporcunun sosyal ve psikolojik gereksinimlerinin neler olduğunun iyi bilinmesi gerekir. Çünkü her insanın ve her gencin sosyal ve psikolojik gereksinimleri farklıdır. Bu gereksinimlerin mantıki bir sıralamasını yapmak çok güçtür. Çünkü çevre ve aileden gelen bazı değer ölçüleri gencin motivasyonunu etkilemektedir. Ülkede yeğlenen bazı spor dalları, toplum düzeyinde spora verilen değer, ailenin spora verdiği değer, hatta aşık olduğu kızın tuttuğu takım bile genci etkileyecektir. Ancak kabaca, genci spora yönelten sosyal ve psikolojik gereksinimler şöyle sıralanabilirler (Başer, 1998).

Etkin olma arzusu: Birey, özellikle genç insan, yaşı gereği sahip olduğu fazla enerjisini, düzenli bir spor etkinliği ile harcayabilir.

Kendini bulma: Birey eksik yanlarını ya da bulunduğu çevredeki başarısızlıklarını spor ile telafiye yönelebilir. Buna ek olarak, herkeste kendini tanıma, sınama ve bulma gereksinimi vardır.

Kendini anlatma, kanıtlama: Bu gereksinim en kolay spor ile karşılanabilir. Ayrıca spor bireye, bir guruba uyma, kurallara uyma, rahat ilişkiler kurma gibi toplumsal özellikler kazandırır.

Tanınma, ün kazanma gereksinimi: Her yaşta ve her insanda bulunan tanınma ve ün kazanma gereksinimi özellikle genç yaşlarda en kolay spor ile karşılanabilir.

Prestij, üstünlük sağlama gereksinimi: Sporun bireye kazandırdığı fiziksel güç, motorsal beceri, çalışma disiplini, kendine güven duygusu, bir topluluğun üyesi olma duygusu, artmış yaşam tutkusu gibi özellikler onun başarısını ve buna bağlı olarak toplum içindeki prestijini artırır.

Egemen olma arzusu: Kendine ve başkalarına egemen olma tutkusu en kolay ve sosyal olarak spor yolu ile gerçekleşir.

Macera hevesi: Birçok insanda bulunan macera tutkusu, seçilen spor dalının şekline göre en kolay spor yolu ile doyuma ulaşır. Dağcılık, paraşütle atlama, otomobil yarışçılığı gibi gerçek bir hayati tehlike yaratan spor dalları yanında, yarışma sporlarında sonucun hiçbir zaman bilinmemesi, sporun her dalına macera ögesi kazandırmaktadır. Bu nedenle macera tutkusunun en güzel ve insani doyumu ancak spor sayesinde olur.

Bir karar verme halinde olma arzusu: Sporcu spor yapmaya başladıktan sonra, antrenmana katılmaya, yarışmaya ve yarışma esnasında çeşitli durumlara uygun davranışlara kadar, tam ve özgür bir karar verme halindedir. Bu durum, böyle bir gereksinimi olanlar için yeterli bir motividir (Başer, 1998).

4.5.1.2. Özel spor motivasyonu

Bu motivasyon tamamen biyolojik içerikli olup, hareket ederek rahatlama, yüksek koordinasyona sahip olma, güçlü olma dürtülerinden kaynaklanmaktadır.

Bu her iki motivasyon şeklinin, sporun yapılış nedenlerine ve şekline bağlı olarak, değişik derecede etkinliği vardır. Spor yapılış amaçlarına göre üçe ayrılabilir (Başer, 1998).

A. Oyun sporu

Kişinin boş zamanlarını değerlendirmek ve eğlenmek için başvurduğu bir yoldur. Bu nedenle özel spor motivasyonu ağır basmaktadır. Ancak kişi eğlendiği süre içinde de olsa, içinde bulunduğu küçük toplulukta bile kendini beğendirmek ve başkalarını geçmek yani başarıyı aşırı bir şekilde isteyebilir. Bu ise genel spor motivasyonunun içermektedir. Birçok küçük ve önemsiz oyun ve yarışmanın giderek iddialı bir hal alması, ortaya küçük ya da büyük ödüllerin konulması, tartışma hatta kavgaların çıkması genel spor motivasyonunun etkisi ile olmaktadır. Bunun en güzel örneği bir gazetede haber olarak çıkmıştır: “Manisa ilinin ilçelerinden birinde, hakimler ile savcılar yaptıkları futbol maçında kavga çıktığından geceyi karakolda geçirdiler.”

B. Sağlık sporu

Burada ön planda olan sağlıklı olmak, güçlü olmak, sağlıklı bir yaşamı daha uzun sürdürmek gibi biyolojik öğeler, yani özel spor motivasyonu öğeleri egemendir. Ancak sağlıklı bir beden başarı oranının daha yüksek olması ve sağlıklı bireylerin toplum ile daha sağlıklı ilişkiler kurdukları göz önünde tutulursa, genel spor motivasyonuna ait öğelerinde bulunduğu görülür.

C. Performans sporu

Motivasyon bakımından oldukça karmaşıktır. Bir gencin, günde 4-5 saat antrenman yapması ve bunu yıllarca sürdürmesi, hem çok yüksek bir özel spor motivasyonu, hem de çok yüksek genel spor motivasyonu gerektirir. Sporcunun hem

yaptığı işi sevmesi, yaptığı zaman rahatlık duyması, huzur duyması, hem de başardığı zaman kazanacağı ve toplumun ona verebileceklerini gerçekten istemesi gerekir. Bu iki motivasyonun yeterli düzeyde ve dengeli şekilde olmaması halinde karşımıza ya başarısız, ya da istikrarsız sporcu tipleri çıkar. Özel spor motivasyonu olmayan sporcular, başarı için gerekli olan antrenmanları yapmayı sevmediklerinden, her zaman yüksek performans gösteremezler ve form durumları, performansları sürekli iniş ve çıkışlar gösterir. Buna karşılık, genel spor motivasyonu olmayan ya da düşük düzeyde olan sporcular, kazanmak için gerekli hırs ve azimden yoksun oldukları için çok büyük başarı gösteremezler. Onlar düzenli ve çalışkanca antrenmanlarını yaparlar. Ama yarışma onlar için ikinci plandadır.

Birçok spor yazarının üzerinde durduğu amatörlük ruhu, özel spor motivasyonundan başka bir şey değildir. Bu nedenle bir performans sporcusunun bu motivasyon şekline mutlaka sahip olması gerekir.

4.5.2. Nicelik açısından spor motivasyonu

Birçok yazara göre, motivasyonun niceliğindeki olumsuzluklar, performans sporundaki en önemli sorunlardan biridir. Bu olumsuzluklar, vegetatif sinir sistemi yolu ile etki ederek, organizmanın geliştirdiği yüksek performansa uyum süreçlerini bozarlar. Steinbach, motivasyonun niceliğindeki olumsuz değişiklikleri üçe ayırmaktadır. Yetersiz motivasyon, aşırı motivasyon. Yüksek performansa uygun düşen ise yeterli motivasyondur.

4.5.2.1. Yetersiz motivasyon

Sporcunun motivasyon düzeyinin çok düşük olmasıdır. Yetersiz motivasyona yol açan nedenler şöyle sıralanabilirler;

1. Takım ya da sporcunun başarıya doymuş olması,
2. Yarışmanın önemsiz oluşu,
3. Rakibin çok güçlü olması nedeni ile takım ya da sporcunun yenilgiyi baştan kabullenmesi,
4. Rakibin çok zayıf olması nedeni ile küçümsenmesi.

Bu faktörler veya buna benzer diğer faktörler, sporcu yada takımın motivasyon düzeyini düşürürler. Bunun sonucu ise “start tembelliği” denilen durumdur.

Kısacası yetersiz motivasyonda sporcunun motivasyon düzeyi düşüktür. Bu durum kendini hem antrenmanlarda hem de yarışmada gösterir. Spor ile olan ilişkilerinde bir gevşeklik, istemsizlik, vurdumduymazlık hakimdir.

4.5.2.2. Aşırı motivasyon

Sportif başarısızlıkların nedeni olarak, yetersiz motivasyon hallerinden daha sık görülmektedir. Özellikle performans sporunda ve profesyonel sporda her yarışma, toplumsal ve ekonomik açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu yarışmalar öncesinde sporcuya genelde bir tek duygu egemen olmaktadır. Bu “ya kazanamazsam” korkusudur. Bu korku kaygıyı artırır ve sporcuda güvensizlik yaratır. Bu nedenle, sporcunun motivasyon düzeyi çok yüksek olur ve yarışma öncesi “start telaşı” denilen durumlarda kendini belli eder. Bu durum aynı zamanda genel spor motivasyonu düzeyinin çok yüksek olduğunu düşündürür.

4.5.2.3. Yeterli motivasyon

Organizmanın ulaştığı yüksek performansın, uyum sürecini bozmayan motivasyondur. Negatif sinir sisteminin çalışma düzenini bozmaz. Algılama ve karar verme dengelidir. Bilinç yerindedir, olayları iyi takip eder, mücadele bilinçlidir. Taktik plana uyum sağlar, yüksek teknik gerektiren hareketleri hatasız veya az hata ile yapar. Mücadele için gerekli psikolojik enerjisi vardır ve stresini yenebilir (Başer, 1998).

4.6. Sporda Motivasyon Kuramları

Antrenörlerin sık sık ‘bugün takımımın en iyi oyuncusu Ali’ yi tanımakta güçlük çektim. Niçin sahada bu şekilde davrandı bir anlam veremiyorum’ şeklindeki yorumlara tanık olmuşsunuzdur. Benzer açıklamaları sporcuların da koçları ve takım arkadaşları için yaptıklarını görmüşsünüzdür. Acaba niçin hiçbir neden yokken Hasan rakibine bile bile sert girerek adeta oyundan atılmak istemiştir? Niçin Osman,

pota altındaki boş arkadaşına pas vermemiştir de top sürmeyi tercih etmiş, bunun sonunda top sürme hatası yaparak takımını bir basketten ve galibiyetten etmiştir.

Benzer örnekleri çoğaltmak olasıdır. Burada yanıt aranan soru ‘niçin’ sorusudur. Eğer bu ‘niçin’ler açıklanabilirse rakibine bile bile sert giren, takım arkadaşına pas vermeyen sporcunun da, antrenmanlarda bazen çok ılımlı, bazen çok acımasız olan koçun davranışları da açıklanmış olacaktır. Bir başka ifade ile şu ya da bu şekilde davranmamızın kökenindeki faktörler bilinirse, belli durumlarda kişilerin nasıl davranabileceğini de biliriz. Bu bizi psikolojideki temel konulardan birisine yani motivasyona götürür.

Motivasyon, davranışı harekete geçiren ve yönlendiren istek ve ya arzu olarak tanımlanabilir. Sage’e (1984) göre güdülenme; kişilerin çabasının (eforunun) yönünü ve yoğunluğunu artırır. Çabanın yönü; herhangi bir duruma yaklaşmayı veya kaçınmayı ifade ederken, çabanın yoğunluğu; bir durumda ne kadarlık eforun harcadığını anlatır. Örneğin Ayşe ile Fatma, Eczacıbaşı voleybol takımına seçilmek istemektedirler (çabanın yönü). Bunun için her ikisi de haftanın üç günü antrenman yapmaktadırlar. (çabanın yoğunluğu). Ayşe ile Fatma’nın çalışmaları izlendiğinde, eğer Ayşe’nin daha fazla efor harcadığı dikkati çekerse, Ayşe’nin motivasyonunun Fatma’ya göre daha fazla olduğu söylenebilir. Sage’in motivasyona ilişkin tanımındaki efor ve yoğunluk kavramına sebat (azim), olası eylem seçimleri ve sonucu da (performans) eklemek olasıdır.

Roberts’e göre (1992) motivasyon, spor ortamında genelde yanlış anlaşılmaktadır. Buna kanıt olarak da spor ortamında yoğunlukla yarışma baskısından kaynaklanan uyarılmışlığın, motivasyon olarak ele alınışını gösterir. Bir başka ifade ile düşük ya da yüksek uyarılmışlık, düşük ya da yüksek motivasyon ile eş anlamlı değildir. Koçun yarışma öncesi ateşleyici konuşmaları uyarılmışlığı arttırabilir ama motivasyonu arttıramaz.

Güdülenme ile ilgili kuramlardan içgüdü kuramı, dürtü azaltma kuramı, optimum uyarılmışlık kuramı, özendirici uyaran kuramı, test kaygısı yaklaşımı, pekiştirme beklentisi ve sosyal bilişsel yaklaşımların anlatılması gerek

görülmemiştir. Bunlar yerine sportif ortamda daha sıklıkla geçen başarı motivasyonu kuramı üzerinde durulmasının daha yararlı olacağı düşünülmüştür.

4.6.1. Başarı motivasyonu

Başarı motivasyonu (achievement motivation), Murray (1938) tarafından bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlanmıştır (Weinberg, 1995). Gill' de başarı motivasyonunu, başarısızlığa direnme, bir görevi başarmak için uğraşma, belirsiz durumlar arama olarak tanımlamıştır (Craig, 1982).

1950' lerin ortasından 1970' lerin ortasına kadar geçen sürede psikoloji literatürünün başarı motivasyonuna ilgisi McClland-Atkinson kuramı üzerine olmuştur. Bu süre içerisinde, diğer iki temel kuramın McClland-Atkinson modeli ile çekişme içerisinde olduğu ve yapılan araştırmaların da bu yöne kaydığı görülmüştür. Yükleme kuramını dışarıda bırakarak Roberts (1982), bu iki kuramı Test Kaygısı Yaklaşımı ve Crandall yaklaşımı olarak belirlemiştir. Test kaygısı yaklaşımı temelde, test olma korkusu ya da başarısızlık korkusunun (test kaygısının) kişinin yarışmasal durumlara yaklaşmasında ya da uzaklaşmasında kritik bir faktör olduğunu ileri sürmektedir. Yüksek seviyede kaygıya sahip olan ve bundan etkilenen çocukların yarışmasal durumlardan kaçınma eğilimi gösterebileceği belirtilmektedir (Weinberg, 1995).

Eğer motivasyon farklılıklarının kişilerde neden olduğunu anlayabilirsek, kişilerin olumlu yöne yönelmesini sağlayabiliriz. Başarı motivasyonunun kişilerin düşünceleri, davranışları ve duyguları üzerine etkileri aşağıda belirtilmiştir. (Weinberg, 1995).

- Aktivitenin seçilmesinde (yarışmak için aynı yetenekteki bir rakibi aramak ya da, daha yüksek ya da daha düşük yetenek seviyesindeki rakipleri seçmek),
- Hedefe ulaşmak için harcanan eforun belirlenmesinde (ne kadar sıklıkta antrenman yaptığı gibi),
- Hedefe ulaşmak için kullanılacak eforun şiddetinin belirlenmesinde (antrenmanda ne kadar istekli olduğu gibi),

- Güçlülere ya da başarısızlığa göğüs germede (örneğin, her şey kötü gittiğinde daha çok çalışma ya da bırakma gibi). başarı motivasyonunun etkili olduğu düşünülmektedir (Weinberg, 1995).

Ayrıca son yıllarda yapılan çalışmalar sonucunda, kültürel faktörlerinde bireylerin başarı motivasyonunu etkilediğini gösteren bulgulara ulaşılmıştır. Özellikle Duda ve Hayashi bu konuya yönelmişlerdir. Hayashi, kültürel farklılıkların sporcuların yarışma ortamındaki başarı motivasyonlarını belirleyici ve etkileyici bir faktör olduğunu ve spor motivasyonu araştırmalarında kültürel farklılıkların da göz önüne alınması gerektiğini belirtmiştir (Hayashi, 1994).

Başarı motivasyonu yaklaşımı, sportif davranımın temeli olarak güdü durumlarını görür. Bu güdü durumları, “başarıya yaklaşma güdüsü” ve “başarısızlıktan kaçınma güdüsü” olarak isimlendirilmektedir (Doğan, 2005). Başarıya yaklaşma güdüsü, “başarı durumlarında gurur yaşama ya da doyum için kapasite” başarısızlıktan kaçınma güdüsü ise, “başarısızlığın bir sonucu olarak utanç yaşama ya da küçük düşme kapasitesi” olarak ifade edilmektedir (Çetinkanat, 2000). Başarıya yaklaşma güdüsünün, sporcunun yarışma durumuna yaklaşımadaki içsel motivasyonunu ifade ettiği düşünülmektedir. Bu da yaklaşık olarak kendine güven, yetkinlik ya da güçlülük, kişisel kompetanlık terimleri ile eş anlama gelmektedir. Bu özellikleri yüksek olan kişilerin, düşük olan kişilere göre başarı elde edebilecekleri ortamlara katılımı daha yüksektir (Cox, 1990).

Başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü farklı yapılarıdır. Bu sebeple bireylerin başarıya yaklaşma güduları ile başarısızlıktan kaçınma güduları birbirinden bağımsız olarak yüksek ya da düşük olabilirler. Bireyin başarısızlıktan kaçınma güduları bireyi yarışmadan uzaklaştırırken, başarıya yaklaşma güduları ise bireyi yarışmaya çekmektedir. Thomassen ve Halvari (1996)’nın, başarı güdülenmesi üzerine yaptıkları çalışmada da, başarısızlıktan kaçınma güdüsü ile spora katılım arasında negatif ilişki, buna karşın spor ortamlarında yarışmaya katılma miktarı ile başarıya yaklaşma güdüsü puanları arasında pozitif ilişki olduğunu belirlemişlerdir (Hayashi, 1996).

Atkinson'un kuramına göre, kişilik faktörü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasındaki farktır (başarıya yaklaşma güdüsü - başarısızlıktan kaçınma güdüsü) (Çetinkanat, 2000).

Sporcuların yüksek yoğunluktaki antrenmanlara katılmalarını ve bunu uzun süre devam ettirmelerini sağlayan gücü açıklamak için birçok teori öne sürülmüştür. Bu teorilerden birisi de başarı motivasyonu teorisidir. Başarı motivasyonu teorisi kişilerin fiziksel bir aktiviteye neden katıldığını, zor olanı başarmak için neden bu kadar çaba harcadığını ve bunu neden uzun süre devam ettirdiğini açıklamaktadır. (Hayashi, 1996). Bu durumda başarı motivasyonu, sporcunun yarışmasal durumlara yaklaşma ya da kaçınma eğilimleri olarak tanımlanabilir.

Başarı motivasyonu, bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlamıştır (Lawrence, 1996). Diğer bir anlamda başarı motivasyonu, başarısızlığa direnme, bir görevi başarmak için uğraşma olarak tanımlanabilir (Cox, 1990). Her birey, kendini tatmin eden ve huzur verici durumları arama, rahatsız edici durumlardan kaçınma eğilimi gösterir (Tiryaki, 1997).

Başarı motivasyonunun iç motivasyonu temsil ettiği düşünülmektedir, ancak başarı motivasyonu dışsal faktörlerden de etkilenmektedir. Bu dışsal faktörlerin başında ise hedef uygunluğu, aktiviteye katılım sebebi ve ödüller gelmektedir (Konter, 1995).

Sonuç olarak başarı motivasyonu, kişinin bir konuda başarılı olmak için çabası, yenilgi ile yüz yüze gelmesine rağmen ısrar etmesi ve başarıdan elde edeceği gurura doğru yönelmesidir (Weinberg, 1995).

4.6.1.1. Başarı gereksinmesi kuramı

Bu kuramı savunan kuramcılarına göre, başarı gereksinmesi öğrenilmiş ve kararlı bir özelliktir. Bir insanda başarı gereksinmesi iki kişilik özelliğiyle belirlenir: Başarılı olma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü.

Başarı gereksinmesinin niceliği, başarılı olma güdüsünden başarısızlıktan kaçınma güdüsünün çıkarılmasıyla hesaplanır. Başarılı olma güdüsü başarısızlıktan kaçınma güdüsünden daha yüksekse, kişi yarışmalara katılacak; aksi durumda kişi yarışmalardan uzaklaşacaktır.

$$\text{Başarı Gereksinmesi} = \text{Başarılı Olma GÜDÜSÜ} - \text{Başarısızlıktan Kaçınma GÜDÜSÜ} \\ (\text{BG} = \text{BOG} - \text{BKG})$$

Başarı gereksinmesinde iki durumsal faktörün önemi üzerinde durulur: Başarı olasılığı ve başarının özendirici değeri.

Başarının özendirici değeri, l'den başarı olasılığının çıkarılmasıyla hesaplanır.

$$\text{Başarının Özendirici Değeri} = 1 - \text{Başarı Olasılığı} (\text{BÖD} = \hat{1} - \text{BO})$$

Bu denklemden bulunan değer l'e ne kadar yakınsa, ya da yüksekse, sporcunun yarışmaya hazırlanması ve güdülenmesi o kadar iyi olacaktır. Bir yarışmada bir sporcunun başarı olasılığı %100 ise, o sporcu için yarışmanın özendirici değeri 0'dır. Böyle bir sporcunun ya da takımın güdülenmesini sağlamak güçtür. Oysa başarı olasılığı düşük olan sporcularda kazanmanın sağlayacağı maddi ve manevi olanaklar güdülenmeyi kolaylaştırır.

Başarı gereksinmesi yüksek olan sporcular, başarı için güçlük düzeyi yüksek olan durumları seçerler. Başarı gereksinmesi düşük olan sporcular ise, başarı/başarısızlık oranının bir olduğu durumlardan kaçarlar. Bu sporcular ya çok kolay, ya da çok zor görevler seçer.

Başarı olasılığının yüksek olduğu durumlarda başarısızlık olasılığı düşüktür; dolayısıyla kaybetme olasılığı düşük olacak ve kaybetmeye bağlı olumsuz duygular yaşanmayacaktır. Sporcuların başarı olasılığının düşük olduğu zor durumları seçmelerinin nedeni ise, kaybettiklerinde bunun gerekçelerinin hazır olmasıdır. Kaybettiklerinde kendileri suçlanmayacak ya da ayıplanmayacaktır.

4.6.1.2. Hedefi gerçekleştirme kuramı

Bu kuram, sporcunun başarısını değerlendirmek için onun temel başarı hedeflerinin belirlenmesinin önemini vurgular. Bunun yansımısını birincilik kazanan, fakat bu duruma farklı tepkiler gösteren iki sporcu örneğinde görebiliriz. Birinci örnekteki sporcu, birinci olmasına karşın yaptığı dereceden hoşnut olmayabilir. İkinci örnekteki sporcu ise, iyi bir performans göstermeyip rakiplerinin derecelerini bekler. Rakipleri kendi derecesini geçemeyip birinci olunca aşırı sevinç gösterir. Bu iki örnekte farklı davranışlar sergilenmesinin nedeni, sporcuların başarı hedeflerinin farklı olmasıdır. Başarı hedefi, benlik yönelimli ve görev yönelimli başarı hedefi olmak üzere ikiye ayrılır.

Benlik yönelimli başarı hedefinde, sporcu yarışmayla ilgili olarak kendi yeteneğini rakiplerinin yeteneğiyle karşılaştırır. Başarı durumunda kendini "yetenekli", başarısızlık durumunda kendini "yeteneksiz" olarak değerlendirir. Ancak kazanmanın doğrudan ve salt yetenekle mi, yoksa çok çalışmayla mı ilgili olduğu açık değildir.

Görev yönelimli başarı hedefinde, sporcu hedeflerini kendi performansına göre belirler. Bu yönelimdeki bir sporcu kendisini başka sporcularla karşılaştırmaz. nemli olan kendi performans düzeyidir; sporcu daha önceki yarışmalardaki performansıyla şimdiki performans düzeyini karşılaştırır. şimdiki performansı daha iyiye, bunu başarı olarak nitelendirir. Rakibin kim olduğu, ya da rakibin derecesi önemli değildir.

4.6.1.3. Yklemlleme kuramı

Bu kurama göre, sporcular başarılarını ya da başarısızlıklarını çeşitli nedenlere bağlarlar. Bu nedenler kazanan ve kaybeden sporculara göre farklılık gösterebilir. Kazanan bir sporcu kazanma nedenlerini çok çalışmasına, ya da şansının olmasına; kaybeden bir sporcu kaybetme nedenlerini daha çok şansının olmamasına bağlama eğilimindedir.

Yüklemleme kuramına göre, ortaya konan nedenlerin içsel, dışsal ve kontrol edilebilirlik boyutları vardır. Yukarıdaki nedenlere bakarsak, kazanma şansa açıklandığında şans dışsal bir nedendir ve kontrol edilemez. Kazanma çok çalışmayla açıklandığında, çok çalışma içsel bir nedendir ve kontrol edilebilir. Çok çalışmak ya da çalışmamak sporcunun kendisine bağlıdır. Kaybetme şansa bağlandığında, şans dışsal bir nedendir ve kontrol edilemez

Kazanan sporcular kazanma nedenlerini daha çok kontrol edilebilir içsel nedenlere (çok çalışma, çaba gösterme gibi), kaybeden sporcular ise kaybetme nedenlerini daha çok kontrol edilemez dışsal nedenlere (şans gibi) bağlamaktadır. Kaybetme nedeni olarak salt şans etkenini gören bir sporcunun bu yargısını değiştirmek antrenörlerin önemli görevleri arasındadır. Başarı salt kazanmak olarak değerlendirilmemeli, sporcunun o yarışma boyunca ortaya koyduğu performans da değerlendirilmelidir (Doğan, 2005).

4.7. Sporda Başarı Motivasyonu

Sporcular, antrenörler, antrenman bilimcileri, spor psikologları ve sporla yakından ilgisi olan diğer kişi ve kuruluşlar hep sporda başarılı olmak için çaba harcamaktadırlar. Sık sık sporcuların yüksek performanslarının ortaya koyduğu yarışmalar, karşılaşmalar organize edilmektedir. Sporun uluslararası propaganda aracı olarak görülmeye başlanmasından dolayı sportif rekabet artmıştır (Çam, 1990), (Er, 2003). Bu rekabet sonucunda, sporcular motivasyon düzeylerini yüksek tutarak başarılı olmak için daha çok çaba göstermeye başlamışlardır.

Motivasyon gücü ve başarı arasındaki ilişkinin özellikle sporda çok önemli olduğu gayet açıktır. Motive edici etkisi düşük olan bir durumun, düşük bir başarı ile sonuçlanması muhakkaktır.

Her insan kendini tatmin eden ve huzur verici durumları arama, rahatsız edici durumlardan ise kaçınma eğilimi gösterir. Arama ve kaçınma eğilimleri, motivlerin yapısında da mevcuttur. Hangi eğilim daha ağır basarsa ona yönelik motivler gözüktür. Buna göre başarı motivleri başarıya yaklaşma veya başarısızlıktan kaçınma,

arkadaşlık motivisi ise itibar arama ve reddedilmekten kaçınma şeklinde ortaya çıkar (İkizler ve ark., 1997).

Başarılı olmak isteyen bir sporcu davranışlarını bazı prensip ve kurallara göre ayarlar. Başarı motivasyonunu açığa çıkaran bu davranışların iki önemli özelliği, davranışların mümkün olduğu kadar toplumun değer yargılarına uygun olması ve başkalarının gözünde itibarı yükseltmesidir. Sporcu sadece bir hedefe ulaşmaktan değil, aynı zamanda hedefe varılması yolunda bir ilerleme yaptığının bilincine varmaktan tatmin olur. Çünkü başarı bir diğer başarıya temel oluşturur. Böyle bir duyguda olan sporcu, davranışlarını mümkün olduğu kadar kendisi için uygun bulduğu başarı seviyesinin icaplarını yaklaştırmayı ve uydurmaya çalışır. Her sporcunun kendisi için başarıya ulaşmada uygun bulduğu bir yeterlilik ölçeği vardır. Bu ölçek her sporcu için farklı bir seviye gösterir (Mungan, 1995). Sporcular da kendi başarı veya başarısızlıklarını bu ölçeğe göre değerlendirir.

Başarılı olmak isteyen her sporcu, kendisi için bir yeterlilik ölçeği geliştirmektedir. Sporcu kendisine koyduğu üstün başarı sınırlarını aştığında ya da bu sınırlara ulaştığında, artık başarmak için fazla gayret sarf etmeyebilir. Alt sınırlarda kaldığında ise başarı arzusu anlamını kaybedebilir. Sporcu, başarı umudu ile başarısızlık korkusu arasında kendine göre bir denge kurar. Herhangi bir spor branşında veya bir karşılaşmada düşük başarı, sporcu için yeterli olduğu halde, başka bir alanda, başka bir karşılaşmada normal bir başarı onun için başarısızlık manasına gelebilir. Yani sporcu duruma göre kendi başarı sınırlarını kendisi tayin etmektedir (Mungan, 1995).

Sporda başarı motivasyonu, sporcunun ileriye, geleceğe dönük beklentilerinin artışı sonucu ortaya çıkar. Bir işi başarmaktan dolayı duyulan zevk ve tatmin, gelecekteki başarılar için sporcuda yeni istekler yeni beklentiler doğurur. Bu motive, sporda başarı motivisi veya başarı motivasyonu denir. Ancak başarı motivasyonunun gelişme sürecinin sınırları da vardır. Her sporcu yüksek bir başarı motivasyonu geliştiremez. Aynı zeka seviyesine sahip, aynı çevrede yetişen sporcuların başarı motivasyonları aynı seviyede değildir. Sporcunun beklentileri ile yaşadığı olayları arasında çok büyük farklılıkların, zıtlıkların görülmesi, hissedilmesi başarı

motivasyonunu olumsuz yönde etkiler. Mesela, bir sporcu bazı hareketleri kolayca yaptığı için benzer hareketleri de aynı şekilde başarıyla yapabileceğine dair beklentiler geliştirebilir. Fakat bu beklentilerini gerçekleştiremez, doğrulayamaz ya da çok az doğrulayabilir ise ümitsizliğe düşebilir. Bu sebeple antrenörlere düşen görev, sporculara tam olarak yapabilecekleri görevler vermektir. Sporculara yaptırılacak görevlerin ne çok kolay nede çok zor olmaması gerekir.

Çünkü kolay görevler bıkkınlık yaratır ve çekiciliğini kaybeder. Biraz terlemeden, zorlamadan yapılan, kazanılan hiçbir şey sporcuya başarı duygusunu tattırmaz. Aynı şekilde sporcudan yapması istenilen hareketler onun bilgi, beceri, tecrübe ve kapasitesinin çok üstünde ise o zaman da başaramamaktan dolayı hüsrana uğrar, gözü korkar. Başarısızlık sık sık tekrarlandığında öğrenilmiş çaresizlik dediğimiz yılgınlık durumu ortaya çıkar (Mungan, 1995).

Sporda başarı motivasyonu, başkaları ile yarışmayı içerebilir. Sporcunun kendi belirlediği performans standardı ve ileriye dönük umut ve beklenti seviyesi ile bunlara ulaşmak isterken önüne çıkması muhtemel engelleri kendi gayretleri ile aşmayı düşünebilir. Böyle bir durumda başarı motivasyonu, sporcunun ihtirasları ile ilişkilidir. Ancak belirlenen standartlar bir dereceye kadar başkalarının elde ettiği başarılarla da bağlı olabilir. Bunlar sporcuya sosyo-kültürel çevre tarafından empoze edilmiş de olabilir. Genellikle sporcunun yakın çevresi onun beklenti seviyesine belirleyici bir rol oynamaktadır. Kendisine örnek veya rakip gösterilen sporcuların önüne geçebilen sporcu, başarısı için standartlarını kendisi seçmemiş ve koymamış ise bundan memnun olmaz, zevk almaz. Çevresi istediği için yapmış olmaktan öte bir duygu geliştirmez (Mungan, 1995).

Başarı motivasyonun günümüzdeki sosyo-zihinsel teorisi (Ames 1984, Ames&Ancpen 1988, Dweek 1986, Elliott&Dweek 1988, Nicholls 1984) başarıyı açıklayan iki ana perspektifin olduğunu göstermektedir. Bunlar göreve bağlılık ve iradeye bağlılıktır. Göreve bağlılık söz konusu olunca dikkat aktivitesinin öğrenilmesi ve geliştirilmesini kapsar. İradeye bağlılık söz konusu olduğunda ise ilk amaç diğerlerinin arasında en iyi olmaktır (Duda, 1994).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Uygulandığı Yer ve Zaman

Araştırma Türkiye Futbol Federasyonu Kadın Liginde, 2013-2014 sezonunda, 1.lig ve 2. lig takımlarının müsabakaları öncesinde veya sonrasında, sporculara araştırma ile ilgili gerekli açıklama yapılarak ve gönüllülük esasına bağlı olarak uygulanmıştır.

5.2. Araştırmanın Tipi

Farklı liglerde oynayan kadın futbolcuların başarı motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik olan araştırmamız nitel bir çalışmadır.

5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2013-2014 sezonu Türkiye Kadın Futbol Liglerinde oynayan futbolcuların tamamı, araştırmanın örneklemi ise 1. ligde oynayan 109 futbolcu ve 2. ligde oynayan 180 futbolcu olmak üzere toplam 289 sporcu oluşturmaktadır.

5.4. Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırmada, veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından düzenlenen anket formu ile Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sürecinde toplam 300 anket uygulanmış, geçerli olan 289 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Hazırlanan anket ve Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin uygulanması için, her futbol takımı yönetici ve antrenöründen izin alınmıştır. Bir kısım futbol takımında futbolcuların tamamına araştırmanın amacı ve ölçeğin nasıl cevaplandırılacağı ayrıntılı olarak anlatılarak anket ve ölçeği cevaplandırmaları istenmiş ve hemen toplanmıştır. Bir kısım futbol takımında ise, araştırmanın amacı ve ölçeğin nasıl cevaplandırılacağı takımın antrenörüne ayrıntılı olarak anlatılarak

sporcularına uygulatilması istenmiş ve cevaplandırılan anketler ve ölçekler başka bir gün kendisinden alınmıştır.

5.5. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından düzenlenen anket formu ile Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır.

5.5.1.Willis spora özgü başarı motivasyon ölçeği

Willis tarafından 1982 yılında geliştirilen Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ) iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlardan ilki Güç Gösterme Güdüsü (power motive, POW), ikincisi başarıya ilişkin güdülerdir. Başarıya ilişkin güdüler; başarıya yaklaşma güdüsü (Motive to approach success, MAS) ve başarısızlıktan kaçınma güdüsüdür (Motive to avoid failure, MAF).Başarıya Yaklaşma Güdüsü, Atkinson'un kuramı içerisinde yer alan Başarılı Olma Güdüsü ile aynı anlama gelmektedir ve literatürde genellikle Başarılı Olma Güdüsü olarak kullanılmaktadır.

Güç Gösterme Güdüsü

Bireyin diğer insanlar üzerinde etki yaratma, prestij sahibi olma ve diğerleri ile karşılaştırıldığında onlardan daha güçlü olma şeklinde kendisini gösterir. Güç gösterme güdüsü yüksek olan bireyler liderlik rolü ve görev arama eğilimindedirler. Girişken olma ve arkadaşları da dahil olmak üzere diğer insanlar ile olan ilişkilerinde kontrolü elinde bulundurma özelliği gösterirler. Güç gösterme güdülerini doyuma ulaştırabilecekleri organizasyonlara ve profesyonel alanlara yönelme eğilimleri gösterirler (Aktop, 2002).

Başarıya Yaklaşma Güdüsü

Başarıya yaklaşma güdüsü, bireyin rekabetin olduğu ortamlardan olumlu etkiler bekleme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Başarıya yaklaşma güdüsünün, sporcunun yarışmasal duruma yaklaşmasındaki içsel motivasyonu ifade ettiği düşünülmektedir. Buda yaklaşık olarak kendine güven, yetkinlik ya da güçlülük terimleri ile eş anlama

gelmektedir. Bu özellikleri yüksek olan kişilerin, düşük olan kişilere göre başarı elde edebilecekleri ortamlara katılımı daha yüksektir (Aktop, 2002).

Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü

Sporcunun yarışma ortamlarına katılmasını belirleyen bir başka faktör başarısızlıktan kaçınma güdüsüdür. Bu faktör kişilerin kaygılı bir yaradılışı olması ile ilgilidir. Yüksek seviyede kaygılı kişiler, kaygı seviyesi düşük olan kişilere göre, yarışma durumlarından daha çok kaçınma eğilimi göstermektedirler (Cox, 1990).

SÖBMÖ, yarışmacılıkla ilgili kişilik faktörlerini ele almakta ama durumsal faktörleri ele almamaktadır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları, 996 üniversite ve lise öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Üç alt ölçek için alfa güvenilirlik katsayısı $r:0,76$ ile $0,78$ arasında, test-tekrar güvenilirlik katsayısı ise $r:0,69$ ile $0,75$ arasında bulunmuştur.

SÖBMÖ'nün Türk sporcularına uyarlaması Tiryaki ve Gödelek tarafından yapılmıştır. Tiryaki ve Gödelek yaptıkları güvenilirlik analizleri sonucunda alfa güvenilirlik kat sayıları Güç Gösterme Güdüsü alt ölçeği için $r:0.81$, Başarıya Yaklaşma Güdüsü alt ölçeği için $r:0.82$ ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü alt ölçeği için $r:0.80$ olarak bulunmuştur. Elde edilen güvenilirlik ve geçerlilik değerleri sonucunda Tiryaki ve Gödelek ölçeğin Türk toplumunda uygulanabilirliğini ortaya koymuşlardır.

SÖBMÖ, toplam 40 maddeden oluşan ve maddeleri “hiçbir zaman, çok az, bazen, oldukça fazla, her zaman” şeklinde ifade edilen beşli likert tipindedir. Ölçekte Güç gösterme güdüsü 12, Başarılı Olma Güdüsü 17 ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü 11 madde ile ölçülmeye çalışılmıştır.

Willis' in beklentisi Güç Gösterme Güdüsü ile Başarılı Olma Güdüsü arasında güçlü ve pozitif yönlü bir ilişkinin, buna karşı Güç Gösterme Güdüsü ile Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ve Başarılı Olma Güdüsü ile Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü arasında ise anlamlı olmayan ilişkinin olması gerektiği yönündedir.

5.5.2. Anket formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan bu form; araştırmaya katılan kadın futbolcuların eğitim durumu, milli olma durumu, futbol oynadığı süre, oynadığı lig vb. konuları içermektedir.

5.6. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Verilerin analizi SPSS 15.0 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Analizlerde parametrik testlerden t testi ve ONE-WAY ANOVA testleri kullanılmıştır.

Parametrik Testler:

Bağımsız Gruplar T Testi: Bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir. Söz konusu testin uygulanabilmesi için her iki grubun normal dağılım varsayımını sağlaması gerekir.

One –Way ANOVA: Bağımsız k grubun ($k > 2$) nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir. Söz konusu testin uygulanabilmesi için her iki grubun normal dağılım varsayımını sağlaması gerekir.

5.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma evreni, Türkiye Futbol Federasyonu 2013-2014 sezonu Kadınlar 1. ligi ve 2. ligine katılan tüm kadın futbolcular ile sınırlıdır.

Araştırma örneklemini 2013-2014 Kadınlar 1. Liginde oynayan 7 takımdan 109 futbolcu ve Kadınlar 2. Liginde oynayan 11 takımdan 180 futbolcu olmak üzere toplam 289 sporcudan oluşmaktadır.

- Araştırma verileri ölçekleri dolduran gruplar ile sınırlıdır.
- Araştırma bulguları, spor yapan bireylerin motivasyonlarını ölçmeye yarayan “Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” puanları ile sınırlıdır.
- Araştırma bulguları, kadın futbolcuların demografik özellikleri hakkında bilgi almak için araştırmacı tarafından hazırlanan anketteki bilgiler ile sınırlıdır.

Hipotezler

“Spora Özgü Başarı Motivasyonu” üç alt ölçekten oluştuğu için aşağıda bulunan hipotezler GGG-BYG ve BKG olarak üçe ayrılmaktadır.

- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri farklıdır.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri yaşlarına göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri eğitim düzeylerine göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri ailelerinde spor yapan kişi olma-olmama durumlarına göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının yaşadıkları çevrenin genel olarak kadın futboluna bakış açıları başarı motivasyon düzeylerini etkilemektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri futbol oynama sürelerine göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri elde ettikleri derecelere göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri milli olma-olmama durumlarına göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumuna göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri ailelerinin aylık gelir durumlarına göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri futboldan maddi kazanç sağlamalarına göre değişmektedir.
- Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri haftalık antrenman sayılarına göre değişmektedir.

6. BULGULAR

Bu bölümde, çalışmada incelenen değişkenler ve hipotezlerle ilgili olarak toplanan verilerin, istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 1: Yaş Durumuna Göre Dağılım

Yaş	n	%
14-16 Yaş	88	30,4
17-19 Yaş	113	39,1
20-22 Yaş	47	16,3
23<	41	14,2

Ankete cevap veren katılımcılardan 14-16 yaş arası olanların oranı %30,4; 17-19 yaş arası olanların oranı %39,1; 20-22 yaş arası olanların oranı %16,3; 23 yaş ve üzeri olanların oranı %14,2'dir.

Tablo 2: Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Eğitim Durumu	n	%
İlköğretim	7	2,4
Lise	174	60,2
Üniversite	107	37,0
Lisansüstü	1	,3

Ankete cevap veren katılımcılardan eğitim durumu ilköğretim olanların oranı %2,4; lise olanların oranı %60,2; üniversite olanların oranı %37; lisansüstü olanların oranı %0,3'tür.

Tablo 3: Ailede Sporla Uğraşan Olma-Olmama Durumuna Göre Dağılım

Ailede Sporla Uğraşan Var mı?	n	%
Var	66	22,8
Yok	223	77,2

Ankete cevap veren katılımcılardan ailesinde sporla uğraşan birisi ve ya birileri olanların oranı %22,8; olmayanların oranı %77,2'dir.

Tablo 4: Çevrenin Kadın Futboluna Bakışına Göre Dağılım

Çevrenin Kadın Futboluna Bakışı	n	%
Çok önem veriyorlar	18	6,2
Önem veriyorlar	92	31,8
Önem vermiyorlar	145	50,2
Hiç önem vermiyorlar	34	11,8

Ankete cevap veren katılımcılardan çevrenin kadın futboluna bakışı sorusuna çok önem veriyorlar cevabını verenlerin oranı %6,2; önem veriyorlar cevabını verenlerin oranı %31,8; önem vermiyorlar cevabını verenlerin oranı %50,2; hiç önem vermiyorlar cevabını verenlerin oranı %11,8'dir.

Tablo 5: Futbol Oynama Süresine Göre Dağılım

Kaç Yıldır Futbol Oynuyorsunuz?	n	%
0-2 Yıl	50	17,3
3-5 Yıl	111	38,4
6-8 Yıl	72	24,9
9-11 Yıl	32	11,1
12<	24	8,3

Ankete cevap veren katılımcılardan 0-2 yıldır futbol oynayanların oranı %17,3; 3-5 yıldır oynayanların oranı %38,4; 6-8 yıldır oynayanların oranı %24,9; 9-11 yıldır oynayanların oranı %11,1; 12 yıl ve üzeri süredir oynayanların oranı %8,3'tür.

Tablo 6: Futbolda Türkiye Derecelerine Göre Dağılım

Futbolda Türkiye Dereceleri	n	%
1.lık	104	36,0
2.lık	37	12,8
3.lük	39	13,5
Diğer	109	37,7

Ankete cevap veren katılımcılardan futbolda Türkiye derecesi 1.lık olanların oranı %36; 2.lık olanların oranı %12,8; 3.lük olanların oranı %13,5; derecesi diğer olanların oranı %37,7'dir.

Tablo 7: Milli Olma-Olmama Durumuna Göre Dağılım

Milli Olma Durumu	n	%
Milli olmadım	193	66,8
U15	17	5,9
U17	30	10,4
U19	29	10,0
A-Milli	20	6,9

Ankete cevap veren katılımcılardan Milli olmayanların oranı %66,8; U15 Milli olanların oranı %5,9; U17 Milli olanların oranı %10,4; U19 Milli olanların oranı %10; A-Milli olanların oranı %6,9'dur.

Tablo 8: Futbol Oynama İsteğinin Desteklenmesi-Desteklenmemesi Durumuna Göre Dağılım

Futbol Oynamanızı İstemeyenler	n	%
İstemeyen yok	220	76,1
Ailem	21	7,3
Akrabalarım	17	5,9
Okul öğretmenlerim	5	1,7
Arkadaşlarım	7	2,4
Diğer	19	6,6

Ankete cevap veren katılımcılardan futbol oynamanızı istemeyenler sorusuna istemeyen yok cevabını verenlerin oranı %76,1; ailem cevabını verenlerin oranı %7,3; akrabalarım cevabını verenlerin oranı %5,9; okul öğretmenlerim cevabını verenlerin oranı %1,7; arkadaşlarım cevabını verenlerin oranı %2,4; diğer cevabını verenlerin oranı %6,6'dır.

Tablo 9: Ailelerin Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılım

Aile Aylık Geliri	n	%
<1000TL	64	22
1001-1500TL	99	34
1501-2000TL	50	17
2001-2500TL	40	14
2501<	35	12

Ankete cevap veren katılımcılardan ailenizin aylık geliri sorusuna 1000 TL'nin altında cevabını verenlerin oranı %22; 1001-1500 TL cevabını verenlerin oranı %34; 1501-2000 TL cevabını verenlerin oranı %17; 2001-2500 TL cevabını verenlerin oranı %14; 2500 TL ve üzeri cevabını verenlerin oranı %12'dir.

Tablo 10: Futboldan Maddi Kazanç Sağlama Durumuna Göre Dağılım

Futboldan Aylık Kazanç	n	%
Kazanmıyor	190	66
0-500 TL	48	17
501-750 TL	11	4
751-1000 TL	18	6
1001-1500 TL	15	5
1500 TL'den fazla	7	2

Ankete cevap veren katılımcılardan futboldan elde ettiğiniz aylık kazanç sorusuna kazanmıyorum cevabını verenlerin oranı % 66; 0-500 TL cevabını verenlerin oranı %17; 501-750TL cevabını verenlerin oranı % 4; 751-1000TL cevabını verenlerin oranı % 6; 1001-1500TL cevabını verenlerin oranı % 5; 1500TL ve üzeri cevabını verenlerin oranı % 2'dir.

Tablo 11: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Dağılım

Haftalık Antrenman Sayısı	n	%
Haftada 4 ve daha az	203	70
Haftada 5 ve daha fazla	86	30

Ankete cevap veren katılımcılardan haftalık antrenman sayısı sorusuna haftada 4 ve daha az cevabını verenlerin oranı %70; haftada 5 ve daha fazla cevabını verenlerin oranı %30'dur.

Tablo 12: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği Puanları

Hangi Ligde Oynuyorsunuz?		n	X	ss	t	p
Motivasyon Puanı	1.Lig	109	155,13	23,47	-3,680	,000
	2.Lig	180	165,34	22,50		

1.ligde futbol oynayan kadın futbolcuların motivasyon puanları ortalaması 155,13; 2.ligde oynayanların 165,34'tür. Buna göre 1.ligde oynayan futbolcular ile 2.ligde oynayan futbolcuların motivasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). 2.ligde oynayanların motivasyon puanları 1.ligde oynayanlara göre daha yüksektir.

GRUPLAR ARASI KARŞILAŞTIRMA ANALİZLERİ

Tablo 13: Kadın Futbolcuların Oynadıkları Liglere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Ligler		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	1.Lig	109	36,10	6,26	-,780	,436
	2.Lig	180	36,70	6,37		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	1.Lig	109	59,51	10,01	-4,133	,000
	2.Lig	180	64,32	9,32		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	1.Lig	109	31,88	6,58	-2,791	,006
	2.Lig	180	34,28	7,87		
	2.Lig	180	30,04	9,50		

Farklı liglerde oynayan kadın futbolcular arasında Güç Gösterme Güdüsü Puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Farklı liglerde oynayan kadın futbolcular arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü Puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 1.ligde oynayanların ortalama puanı 59,51; 2.ligde oynayanların ortalama puanı 64,32'dir. Buna göre 2.ligde oynayan kadın futbolcuların Başarıya Yaklaşma Güdüsü Puanı daha yüksektir.

Farklı liglerde oynayan kadın futbolcular arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü Puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

1.ligde oynayanların ortalama puanı 31,88; 2.ligde oynayanların ortalama puanı 34,28'dir. Buna göre 2.ligde oynayan kadın futbolcuların Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü Puanı daha yüksektir.

Tablo 14: 1. Lig Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Yaş Grupları		1.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	14-16	18	35,44	5,94	,964	,413
	17-19	32	34,78	5,94		
	20-22	27	36,93	7,60		
	23<	32	37,09	5,46		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	14-16	18	61,89	7,75	,528	,664
	17-19	32	59,59	8,16		
	20-22	27	59,44	12,29		
	23<	32	58,16	10,86		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	14-16	18	32,78	5,50	,427	,734
	17-19	32	31,38	5,86		
	20-22	27	32,70	8,15		
	23<	32	31,19	6,51		

1.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 15: 2. Lig Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Grupları	Yaş	2.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	14-16	70	35,31	6,44	4,022	,008
	17-19	81	36,96	5,64		
	20-22	20	37,90	7,26		
	23<	9	42,44	6,93		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	14-16	70	62,91	9,01	1,033	,379
	17-19	81	65,57	8,96		
	20-22	20	64,50	10,75		
	23<	9	63,67	11,51		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	14-16	70	34,06	7,85	,650	,584
	17-19	81	34,77	7,17		
	20-22	20	34,60	9,41		
	23<	9	31,00	10,62		

2.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). 14-16 yaşındakilerin Güç Gösterme Güdüsü puanları en düşük; 23 yaştan büyüklerin en yüksektir.

2.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 16: 1. Lig Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Eğitim Durumları		1.Lig			T Testi	
		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Lise ve öncesi	41	35,37	6,09	-,952	,343
	Üniversite	68	36,54	6,37		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Lise ve öncesi	41	60,88	7,60	1,213	,228
	Üniversite	68	58,69	11,19		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Lise ve öncesi	41	32,20	5,44	,413	,680
	Üniversite	68	31,69	7,21		

1.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 17: 2. Lig Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Eğitim Durumları		2.Lig			T Testi	
		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Lise ve öncesi	140	36,36	6,48	-1,354	,177
	Üniversite	40	37,90	5,89		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Lise ve öncesi	140	64,39	8,87	,190	,850
	Üniversite	40	64,08	10,87		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Lise ve öncesi	140	34,64	7,67	1,125	,262
	Üniversite	40	33,05	8,50		

2.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 18: 1. Lig Kadın Futbolcuların Ailesinde Spor Yapan Kişinin Olma-Olmama Durumuna Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Kişi		Ailede Spor Yapan		1.Lig		T Testi	
		n	X	ss	t	p	
Güç Gösterme Güdüsü	Var	25	34,80	6,53	-1,186	,238	
	Yok	84	36,49	6,17			
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Var	25	61,12	8,62	,913	,363	
	Yok	84	59,04	10,39			
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Var	25	31,20	6,77	-,587	,558	
	Yok	84	32,08	6,55			

1.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 19: 2. Lig Kadın Futbolcuların Ailesinde Spor Yapan Kişinin Olma-Olmama Durumuna Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Ailede Spor Yapan		2.Lig			T Testi	
Kişi		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Var	41	36,46	6,89	-,270	,787
	Yok	139	36,77	6,23		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Var	41	63,95	9,69	-,289	,773
	Yok	139	64,43	9,24		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Var	41	35,68	7,77	1,299	,196
	Yok	139	33,87	7,87		

2.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 20: 1. Lig Kadın Futbolcuların Yaşadıkları Çevrenin Kadın Futboluna Bakış Açısına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Çevrenin Bakış		1.Lig			ANOVA	
Açısı		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	Çok önem veriyorlar	7	34,14	6,41	,291	,832
	Önem veriyorlar	35	36,31	5,35		
	Önem vermiyorlar	57	36,07	6,44		
	Hiç önem vermiyorlar	10	36,90	8,54		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Çok önem veriyorlar	7	57,14	13,55	2,100	,105
	Önem veriyorlar	35	61,40	7,01		
	Önem vermiyorlar	57	57,74	10,94		
	Hiç önem vermiyorlar	10	64,70	9,04		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Çok önem veriyorlar	7	31,43	6,85	,051	,985
	Önem veriyorlar	35	31,83	5,68		
	Önem vermiyorlar	57	31,84	7,03		
	Hiç önem vermiyorlar	10	32,60	7,60		

1.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 21: 2. Lig Kadın Futbolcuların Yaşadıkları Çevrenin Kadın Futboluna Bakış Açısına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Çevrenin Bakış		2.Lig			ANOVA	
Açısı		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	Çok önem veriyorlar	11	36,55	5,75	,915	,435
	Önem veriyorlar	57	36,07	5,55		
	Önem vermiyorlar	88	37,47	6,45		
	Hiç önem vermiyorlar	24	35,46	8,01		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Çok önem veriyorlar	11	64,73	8,61	,732	,534
	Önem veriyorlar	57	65,49	9,01		
	Önem vermiyorlar	88	64,09	9,01		
	Hiç önem vermiyorlar	24	62,21	11,42		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Çok önem veriyorlar	11	31,36	8,88	2,933	,035
	Önem veriyorlar	57	32,40	7,30		
	Önem vermiyorlar	88	35,15	7,75		
	Hiç önem vermiyorlar	24	36,92	8,21		

2.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Hiç önem vermiyorlar cevabını verenlerin Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı en yüksek; çok önem veriyorlar cevabını verenlerin Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı en düşüktür.

Tablo 22: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama Sürelerine Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Süresi	Futbol Oynama	1.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	<5 yıl	38	35,74	5,02	,350	,789
	6-8 yıl	33	36,33	6,92		
	9-11 yıl	19	35,32	6,27		
	12 yıl <	19	37,21	7,52		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	<5 yıl	38	59,34	8,80	,429	,733
	6-8 yıl	33	61,00	10,04		
	9-11 yıl	19	57,89	11,99		
	12 yıl<	19	58,89	10,59		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	<5 yıl	38	31,89	6,09	,386	,763
	6-8 yıl	33	32,42	7,08		
	9-11 yıl	19	32,32	6,56		
	12 yıl <	19	30,47	6,97		

1.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 23: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama Sürelerine Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Futbol Oynama Süresi		2.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	<5 yıl	123	36,05	6,43	1,406	,243
	6-8 yıl	39	38,31	6,28		
	9-11 yıl	13	37,62	6,40		
	12 yıl <	5	37,80	3,90		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	<5 yıl	123	63,85	9,60	,878	,454
	6-8 yıl	39	65,28	8,39		
	9-11 yıl	13	63,69	10,48		
	12 yıl <	5	70,00	4,36		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	<5 yıl	123	34,26	7,85	,283	,838
	6-8 yıl	39	34,74	7,43		
	9-11 yıl	13	32,62	8,21		
	12 yıl <	5	35,60	12,18		

2.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 24: 1. Lig Kadın Futbolcuların Elde Ettikleri Derecelere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Dereceler		1.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	1.lik	73	35,08	6,29	2,381	,074
	2.lik	8	39,38	5,18		
	3.lük	12	38,92	6,01		
	Diğer	16	37,00	5,93		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	1.lik	73	57,71	10,21	3,056	,032
	2.lik	8	64,13	11,08		
	3.lük	12	65,50	9,32		
	Diğer	16	60,94	6,53		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	1.lik	73	31,14	6,45	1,100	,353
	2.lik	8	33,50	6,37		
	3.lük	12	34,33	7,52		
	Diğer	16	32,63	6,48		

1.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Türkiye derecesi 3.lük olanların Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en yüksek; derecesi 1.lik olanların Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en düşüktür.

1.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 25: 2. Lig Kadın Futbolcuların Elde Ettikleri Derecelere Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Dereceler		2.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	1.lık	31	37,32	7,19	0,357	,784
	2.lık	29	37,14	6,02		
	3.lük	27	37,15	6,39		
	Diğer	93	36,23	6,25		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	1.lık	31	65,23	8,74	0,351	,789
	2.lık	29	64,55	8,98		
	3.lük	27	65,30	10,62		
	Diğer	93	63,67	9,31		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	1.lık	31	34,39	7,65	0,410	,746
	2.lık	29	34,52	7,82		
	3.lük	27	32,74	8,38		
	Diğer	93	34,62	7,88		

2.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 26: 1.Lig ve 2.Lig Kadın Futbolcuların Milli Olma - Olmama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

1.Lig ve 2.Lig Milli Olma Durumu					ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	Milli olmadım	193	36,48	6,48	,227	,923
	U15	17	36,06	6,43		
	U17	30	35,73	5,09		
	U19	29	36,90	6,51		
	A-Milli	20	37,25	6,62		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Milli olmadım	193	63,23	10,15	,905	,461
	U15	17	62,53	10,80		
	U17	30	60,73	7,75		
	U19	29	60,59	9,38		
	A-Milli	20	60,95	9,60		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Milli olmadım	193	33,80	7,74	1,708	,148
	U15	17	33,53	5,58		
	U17	30	31,53	6,81		
	U19	29	34,55	7,06		
	A-Milli	20	30,20	7,38		

1.lig ve 2.ligde oynayan futbolculardan milli olma durumu farklı grup olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.lig ve 2.ligde oynayan futbolculardan milli olma durumu farklı grup olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.lig ve 2.ligde oynayan futbolculardan milli olma durumu farklı grup olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 27: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama İsteklerinin Desteklenmesi-Desteklenmemesi Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Destek Veren-Vermeyenlerin Kimler Olduğu		1.Lig		
		n	X	ss
Güç Gösterme Güdüsü	İstemeyen yok	92	35,86	6,24
	Ailem	6	41,00	8,67
	Akrabalarım	5	35,00	4,24
	Diğer	6	35,83	4,22
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	İstemeyen yok	92	58,98	9,55
	Ailem	6	63,17	13,96
	Akrabalarım	5	65,40	8,17
	Diğer	6	59,17	14,23
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	İstemeyen yok	92	31,13	6,19
	Ailem	6	37,50	7,61
	Akrabalarım	5	34,60	8,68
	Diğer	6	35,50	7,01

1.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında başarı motivasyonunun tüm alt boyutları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 28: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futbol Oynama İsteklerinin Desteklenmesi-Desteklenmemesi Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Destek Veren-Vermeyenlerin Kimler Olduğu		2.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	İstemeyen yok	128	36,34	6,31	0,778	,508
	Ailem	15	38,40	5,74		
	Akrabalarım	12	38,42	6,49		
	Diğer	25	36,68	7,02		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	İstemeyen yok	128	64,15	9,04	4,147	,007
	Ailem	15	66,87	9,55		
	Akrabalarım	12	71,08	5,43		
	Diğer	25	60,44	10,27		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	İstemeyen yok	128	33,64	7,96	1,606	,190
	Ailem	15	36,53	8,24		
	Akrabalarım	12	38,00	4,43		
	Diğer	25	34,44	8,08		

2.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Futbol oynamasını akrabalarının istemediğini belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en yüksek; diğer cevabını verenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en düşüktür.

2.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 29: 1. Lig Kadın Futbolcuların Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Aile Aylık Gelir Durumları		1.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	<1000TL	23	37,83	5,72	1,545	,195
	1001-1500TL	23	34,70	6,39		
	1501-2000TL	19	37,84	6,32		
	2001-2500TL	26	35,04	5,17		
	2501<	17	34,71	7,40		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	<1000TL	23	62,57	9,27	1,808	,133
	1001-1500TL	23	59,65	7,62		
	1501-2000TL	19	60,63	12,01		
	2001-2500TL	26	55,31	10,72		
	2501<	17	59,53	8,95		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	<1000TL	23	33,74	7,49	1,771	,140
	1001-1500TL	23	29,96	4,95		
	1501-2000TL	19	33,79	6,65		
	2001-2500TL	26	31,31	6,20		
	2501<	17	30,12	6,85		

1.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 30: 2. Lig Kadın Futbolcuların Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Aile Aylık Gelir		2.Lig			ANOVA	
Durumları		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	<1000TL	41	36,10	7,04	,638	,636
	1001-1500TL	76	36,46	5,66		
	1501-2000TL	31	36,45	6,91		
	2001-2500TL	14	38,64	7,79		
	2501<	18	38,00	5,67		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	<1000TL	41	63,83	8,46	,903	,464
	1001-1500TL	76	65,20	8,80		
	1501-2000TL	31	61,74	10,65		
	2001-2500TL	14	65,79	9,59		
	2501<	18	65,06	10,75		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	<1000TL	41	34,17	8,68	,078	,989
	1001-1500TL	76	34,17	7,13		
	1501-2000TL	31	34,48	9,19		
	2001-2500TL	14	33,71	8,60		
	2501<	18	35,11	6,59		

2.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan gelir durumları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 31: 1. Lig Kadın Futbolcuların Futboldan Maddi Kazanç Sağlama-Sağlamama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Maddi Kazanç		1.Lig			ANOVA	
		n	X	ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	Kazanmıyor	26	34,81	6,95	1,059	,388
	0-500 TL	32	35,06	5,26		
	501-750 TL	11	38,36	7,99		
	751-1000 TL	18	37,72	5,67		
	1001-1500 TL	15	36,07	6,77		
	1500 TL'den fazla	7	38,00	4,76		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Kazanmıyor	26	62,88	8,31	4,325	,001
	0-500TL	32	58,78	7,20		
	501-750TL	11	63,91	11,62		
	751-1000TL	18	59,33	10,26		
	1001-1500TL	15	50,40	12,35		
	1500 TL'den fazla	7	63,43	7,55		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Kazanmıyor	26	30,50	6,38	1,019	,410
	0-500TL	32	32,19	4,73		
	501-750TL	11	34,45	9,19		
	751-1000TL	18	33,50	7,59		
	1001-1500TL	15	30,20	7,22		
	1500TL den fazla	7	31,00	5,63		

1.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Futboldan 501-750 TL kazandığını belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en yüksek; 1001-1500 TL cevabını verenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı en düşüktür.

1.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 32: 2. Lig Kadın Futbolcuların Futboldan Maddi Kazanç Sağlama-Sağlamama Durumlarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Maddi Kazanç		2.Lig			T Testi	
		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Kazanmıyor 0-500TL	164 16	36,51 38,63	6,32 6,79	-,159	,874
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Kazanmıyor 0-500TL	164 16	64,25 65,06	9,14 11,30	2,014	,049
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Kazanmıyor 0-500TL	164 16	34,26 34,56	7,97 6,92	-1,156	,253

2.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Güç Gösterme puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Futboldan 0-500 TL kazandığını belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı futboldan para kazanmadığını belirtenlere göre daha yüksektir.

2.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 33: 1. Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

Haftalık Antrenman Sayıları		1.Lig			T Testi	
		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	57	35,70	6,14	-,695	,488
	Haftada 5 ve daha fazla	52	36,54	6,42		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	57	57,88	11,22	-1,831	,070
	Haftada 5 ve daha fazla	52	61,31	8,23		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	57	32,35	6,67	,780	,437
	Haftada 5 ve daha fazla	52	31,37	6,50		

1.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

1.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 34: 2. Lig Kadın Futbolcuların Haftalık Antrenman Sayılarına Göre Başarı Motivasyon Düzeyleri

	Haftalık Antrenman Sayıları	2.Lig			T Testi	
		n	X	ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	146	37,00	6,30	1,312	,191
	Haftada 5 ve daha fazla	34	35,41	6,59		
Başarıya Yaklaşma Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	146	64,41	9,39	,264	,792
	Haftada 5 ve daha fazla	34	63,94	9,12		
Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü	Haftada 4 ve daha az	146	34,70	7,99	1,473	,143
	Haftada 5 ve daha fazla	34	32,50	7,13		

2.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan haftada yapılan antrenman sayıları farklı olanlar arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

7. TARTIŞMA VE SONUÇ

Motivasyon, temel bir psikolojik süreç olup istekleri, arzuları, ihtiyaçları ve ilgileri kapsayan geniş bir kavramdır (Cüceloğlu, 1991). Başarı motivasyonu, kişinin bir konuda başarılı olmak için çabası, yenilgiyle yüz yüze gelmesine rağmen ısrar etmesi ve başarıdan elde ettiği gurura doğru yönelmesidir (Aktop, 2002). Başarı motivasyonu kuramı, kişilerin bir aktiviteye neden katıldığını, zor olanı başarmak için neden bu kadar çok efor sarf ettiğini ve bunu neden uzun süre devam ettirdiğini açıklamaya çalışmaktadır (Hayashi, 1994). Motivasyon farklılıklarının nedeni anlaşılabilirse, kişilerin olumlu yöne sevk edilmesi daha kolay olabilir. Sporda başarı motivasyonu, sporcunun ileriye, geleceğe dönük beklentilerinin artışı sonucu ortaya çıkar. Bir işi başarmaktan dolayı duyulan zevk ve tatmin, gelecekteki başarılar için sporcuda yeni istekler, yeni beklentiler doğurur. Bu güdüye, sporda başarı güdüsü veya başarı motivasyonu denir (Turhan, 2009).

Sporda başarı motivasyonu, “Başarı Güdülenmesi” kuramına göre, başarıya yaklaşma güdüsü, güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünden oluşmaktadır. Başarıya yaklaşma güdüsünün, sporcunun yarışma durumuna yaklaşımadaki içsel motivasyonunu ifade ettiği düşünülmektedir. Bu da yaklaşık olarak kendine güven, yetkinlik ya da güçlülük, kişisel kompetanlık terimleri ile eş anlama gelmektedir. Bu özellikleri yüksek olan kişilerin, düşük olan kişilere göre, başkaları tarafından değerlendirmenin yapıldığı, başarı elde edebilecekleri ortamlara katılımı daha yüksektir (Cox, 1990).

Sporda başarı motivasyonu, sporcunun ileriye, geleceğe dönük beklentilerinin artışı sonucu ortaya çıkar. Bir işi başarmaktan dolayı duyulan zevk ve tatmin, gelecekteki başarılar için sporcuda yeni istekler, yeni beklentiler doğurur. Bu güdüye, sporda başarı güdüsü veya başarı motivasyonu denir. Başarı motivasyonundaki bireysel farklılıklar, değişik koşullarda aktif hale gelen bireyin süreklilik gösteren yaradılış özelliği olarak görülmektedir (Aktop, 2002). Motivasyon farklılıklarının nedeni anlaşılabilirse, kişilerin olumlu yöne sevk edilmesi daha kolay olabilir.

Yaptığımız çalışmada, 2013-2014 Kadınlar 1. Liginde ve 2. Liginde oynayan toplam 289 kadın futbolcuya “Willis Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek, “Güç Gösterme Güdüsü, Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt ölçeklerinden oluşmaktadır. Çalışmada futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri ile anket formundaki bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilere bakılmıştır.

"Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri farklıdır" hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; GGG ($p=0,436$, $p>0,05$) alt ölçeğine göre anlamlı fark bulunamamış ancak BYG ($p=0,000$, $p<0,05$). ve BKG ($p=0,006$, $p<0,05$) alt ölçekleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bulgular; 2.ligde oynayan kadın futbolcuların Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı ve Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanlarının 1.ligde oynayan kadın futbolculara göre daha yüksek olduğunu göstermekte ve çıkan sonuçlara göre hipotezimizi desteklemektedir.

Benzer çalışmalarda araştırmacıların istatistiksel verileri ve bulgularına bakıldığında;

Aslan (2000), “Türkiye Profesyonel 1. 2. 3. Ligi ve Amatör Takımların Başarı Motivasyonu Farklılıkları ve Sportif Tecrübe Dağılımları” üzerine yaptığı çalışmanın sonucunda; 2. lig futbolcularının GGG alt ölçeği ($X=41.23 \pm 5.58$) ile 3. lig futbolcularının GGG alt ölçeği ($X=39.29 \pm 4.81$) arasında fark olmadığını, 2. lig futbolcularının BYG alt ölçeği ($X=54.41 \pm 8.57$) ile 3. lig futbolcularının BYG alt ölçeği ($X=52.29 \pm 9.48$) arasında fark olmadığını, yine aynı çalışmada, 1. lig ($X=41.16 \pm 4.32$) ve 2. lig ($X=37.95 \pm 5.10$) futbolcularının BKG alt ölçekleri arasında farklılık olmadığını ve 2.lig ($X=37.95 \pm 5.10$) ve 3. lig ($X=35.52 \pm 7.44$) futbolcularının BKG alt ölçekleri arasında farklılık olmadığını tespit etmiştir

Yine aynı çalışmada Aslan (2000), 1. lig ($X=45.68 \pm 4.58$) futbolcularının 2. lig ($X=41.23 \pm 5.58$). ve 3. ($X=39.29 \pm 6.07$) lig futbolcularından daha yüksek güç gösterme güdüsüne sahip olduklarını, profesyonel futbolcuların ($X=43.28 \pm 5.39$) amatör futbolculardan ($X=33.54 \pm 4.81$) daha yüksek güç gösterme güdüsüne sahip olduklarını, profesyonel futbolcuların (1., 2., 3. lig) başarıya yaklaşma güdüsünün

($X=56.64 \pm 5.95$) amatör futbolcuların başarıya yaklaşma güdüsünden ($X=45.45 \pm 6.62$) yüksek olduğunu, profesyonel futbolcuların başarısızlıktan kaçınma güdüsünün ($X=38.21 \pm 5.70$) amatör futbolcuların başarısızlıktan kaçınma güdüsünden ($X=31.59 \pm 4.40$) yüksek olduğunu, 1.lig futbolcularının ($X=61.10 \pm 5.32$) 2. lig ($X=54.41 \pm 8.57$) 3. lig ($X=52.29 \pm 9.48$) futbolcularından daha fazla başarıya yaklaşma güdüsüne sahip olduklarını, 1. lig futbolcularının başarısızlıktan kaçınma güdülerinin ($X=41.16 \pm 4.32$) ise 3. lig ($X=35.52 \pm 7.44$) futbolcularından daha yüksek olduğunu söylemektedir (Aslan, 2000).

Aktop ve Erman (2002), “Takım ve Bireysel Sporcuların Başarı Motivasyonu Benlik Saygısı ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması” ile ilgili çalışmasında takım ve bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların spora özgü başarı motivasyonun, güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü düzeyleri açısından aralarında fark olmadığını tespit etmiştir (Türkmen, 2005).

Engür (2002), “Elit Sporcularda Başarı Motivasyonun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi” adlı çalışmasında bayan ve erkek sporcuların güç gösterme güdüsü ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir ($t=2.01$, $p<.05$). Buna göre, araştırmaya katılan erkek sporcuların başarı güdülenmesinin güç gösterme güdüsü alt ölçeğine ilişkin ortalama puanları bayanların ortalama puanından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu bulmuştur.

Engür, başarı gereksinimi kuramındaki bir diğer davranışsal eğilimi ifade eden başarısızlıktan kaçınma güdüsü ortalama puan değerlerinin bayan ve erkek sporcuların açısından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığını belirlemiştir ($t=-3.89$, $p<.01$). Buna göre, araştırmaya katılan bayan sporcuların başarı güdülenmesinin, başarısızlıktan kaçınma güdüsü alt ölçeğine ilişkin ortalama puanları erkeklerin ortalama puanından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek bulmuştur.

Engür, başarı gereksinimi kuramında davranışsal eğilimlerden biri olarak değerlendirilen başarıya yaklaşma güdüsü alt ölçeği ortalama puanları cinsiyete göre

incelediğinde; erkek sporcuların, bayan sporculara göre daha yüksek ortalama puana sahip oldukları belirlenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan erkek sporcuların başarı güdülenmesinin başarıya yaklaşma güdüsü alt ölçeğine ilişkin ortalama puanları bayanların ortalama puanından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek bulmuştur ($t=2.30$, $p<0.05$).

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, yaşlarına göre değişmektedir ” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan kadın futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında GGG ($p=0.413$, $p>0.05$), BYG ($p=0.664$, $p>0.05$). ve BKG ($p=0.734$, $p>0.05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

2. Ligde oynayan kadın futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında ise GGG ($p=0.008$, $p<0.05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ancak BYG ($p=0.379$, $p>0.05$). ve BKG ($p=0.584$, $p>0.05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). 2.ligde oynayan futbolculardan farklı yaşta olanlar arasında Güç Gösterme Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bulgular; 14-16 yaşındakilerin Güç Gösterme Güdüsü puanının en düşük, 23 yaştan büyüklerin Güç Gösterme Güdüsü puanının en yüksek olduğunu göstermekte ve hipotezimizi desteklemektedir.

Türkmen (2005)’in , “Profesyonel Erkek Futbolcular İle Amatör Erkek Futbolcuların Başarı Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması” na ilişkin yaptığı çalışması araştırmamızı destekler niteliktedir. Türkmen, çalışmasında 30-34 yaşları arasındaki ($n=20$) futbolcuların GGG alt ölçeğini ($p=0.041$, $p<0.05$) ve BYG alt ölçeğini ($p=0.027$, $p<0.05$) yüksek bulmuştur. Futbolcuların yaşları ile BKG alt ölçeği ($p=0.240$, $p>0.05$) arasında ise anlamlı bir farklılık tespit edememiştir. Türkmen ileri yaştaki futbolcuların başarı motivasyonunu yüksek bulmuştur (Türkmen, 2005).

Engür (2002), “Elit Sporcularda Başarı Motivasyonun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi” adlı çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşmıştır. Sporcuların yaşları söz konusu olduğunda “Güç Gösterme Güdüsü” alt ölçeğinden

aldıkları ortalama puanların istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığını belirlemiştir. Yaşları “26 ve üstü” olan sporcuların diğer yaş gruplarındaki sporcuların ortalama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yüksek olduğunu bulmuştur.

Güç gösterme güdüsü; diğerlerini kontrol etme ve etkileme dürtüsü biçiminde karakterize edilmektedir ve daha çok lider özelliği taşıyan bireylerin sahip olduğu bir dürtü biçiminde görünmektedir. Sporda yaş olarak büyük olan sporcuların, takım içerisinde organize edici, yönetsel görevlerde bulundukları bilinen bir gerçektir. Çalışmamızda 26 yaş ve üstü kadın futbolcuların Güç Gösterme Güdüsü puanının en yüksek olduğuna ilişkin bulgu, bu görevlerin bir getirisi ya da sonucu olabilir. 2.ligde oynayan kadın futbolcuların GGG puanlarının yüksek olmasının bu sebeplerden kaynaklandığı düşünülebilir. Küçük yaşta ve kariyerinin henüz başındaki futbolcuların ise daha az müsabakaya katıldıkları, bu müsabakalarda heyecan ve kaygı yaşadıkları için başarı motivasyonları düşük çıkmış olabilir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, eğitim düzeylerine göre değişmektedir ” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında GGG ($p=0,343$, $p>0,05$), BYG ($p=0,228$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,680$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan farklı eğitim durumu olanlar arasında da GGG ($p=0,177$, $p>0,05$), BYG ($p=0,850$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,262$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; eğitim durumu değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

Türkmen (2005) çalışmasında, üniversite öğrenimi gören futbolcuların GGG ($p=0.021$, $p<0.05$) ve BKG ($p=0.009$, $p<0.05$) alt ölçeklerini yüksek bulmuştur. Öğrenim düzeylerine göre futbolcuların BYG ($p=0.088$, $p>0.05$) alt ölçeği arasında ise anlamlı bir farklılık bulamamıştır (Türkmen, 2005).

Eğitim düzeyi yüksek futbolcuların oyunu daha iyi okuyabilme, daha iyi düşünebilme ve fiziki yeteneğin yanında oyun zekasını da kullanabilme yeteneklerine de sahip olup, başarı motivasyonunun daha yüksek olabileceği öngörülebilir ancak çalışmamızda kadın futbolcuların, farklı eğitim düzeyinde olma durumlarının başarı motivasyonlarını etkilemediği görülmektedir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, ailelerinde spor yapan kişi olma-olmama durumlarına göre değişmektedir ” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında GGG ($p=0,238$, $p>0,05$), BYG ($p=0,363$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,558$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan ailesinde sporla uğraşma durumu farklı olanlar arasında da GGG ($p=0,787$, $p>0,05$), BYG ($p=0,773$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,196$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; ailelerinde spor yapan kişi olma-olmama değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, yaşadıkları çevrenin genel olarak kadın futboluna bakış açılarına göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında GGG ($p=0,832$, $p>0,05$), BYG ($p=0,105$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,985$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında ise GGG ($p=0,435$, $p>0,05$). ve BYG ($p=0,534$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamış ($p>0,05$). ancak BKG ($p=0,035$, $p<0,05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). 2.ligde oynayan futbolculardan çevrenin kadın futboluna bakış açılarını farklı belirtenler arasında Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanı

açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Bulgular; hiç önem vermiyorlar cevabını verenlerin Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanının en yüksek; çok önem veriyorlar cevabını verenlerin Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü puanının en düşük olduğunu göstermekte ve hipotezimizi desteklemektedir.

Çalışmamızda kadın futbolculardan evre desteği almayanların BKG puanlarının yüksek çıkmasının, sporcuların seçtikleri spor dalında yaşayacakları olası bir başarısızlık durumunda utanma ve küçük düşme korkularından kaynaklandığı düşünülebilir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri futbol oynama sürelerine göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında GGG ($p=0,789$, $p>0,05$), BYG ($p=0,733$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,763$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.ligde oynayan futbolculardan futbol oynama süreleri farklı olanlar arasında da GGG ($p=0,243$, $p>0,05$), BYG ($p=0,454$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,838$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; futbol oynama süreleri değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

Turhan (2009), “Profesyonel Futbolcularda Depresyon Düzeyi, Anksiyete Düzeyi ve Kişilik zellikleri İle Sporda Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, profesyonel futbolcuların futbol oynama sürelerine göre (5 yıl üzeri ve altı) başarı motivasyonu düzeylerini karşılaştırmıştır. Futbol oynama süresi 5 yıldan az olan futbolcularda GGG alt ölçeğini anlamlı olarak daha düşük bulmuştur. Turhan, çalışmasında futbol oynama süresi arttıa g gösterme güdüsü de artmaktadır sonucuna ulaşmıştır.

Türkmen (2005) alışmasında, 10-14 yıl arası oynayan futbolcuların GGG alt leği ($p=0.010$, $p<0.05$) ve 15-19 yıl arası oynayan futbolcuların BKG alt ölçeğini

($p=0.042$, $p<0.05$) yüksek bulmuştur. BYG alt ölçeği ($p=0.540$, $p>0.05$) arasında ise anlamlı bir farklılık bulamamıştır (Türkmen, 2005).

Orlick ve Partington, tecrübeli sporcuların seyircinin varlığından memnun olduklarını ve bunu motivasyonlarını arttırmak için kullanabildiklerini, tecrübesiz sporcuların ise seyircilerin varlığından olumsuz etkilendiklerini ortaya koymuşlardır. Ancak Orlick ve Partington, sporcunun yapacağı hareket kolay, iyi öğrenilmiş ve yarışma koşullarında tecrübe edilmiş ise seyircinin varlığının tecrübeli ve tecrübesiz sporcuların motivasyonlarını arttırıcı etkisinin olabileceğini söylemişlerdir (Aslan, 2000).

Dunleavy ve Dees (1992), tecrübeli sporcuların başarı motivasyonlarının tecrübesiz veya daha az tecrübelilere göre daha yüksek olduğunu ve başarı motivasyonu düşük sporculara oranla daha fazla yarışma ortamlarında bulunmaya eğilimli olduklarını tespit etmişlerdir. Başarı motivasyonları düşük sporcuların ise daha fazla rekreasyon türü sporlarla uğraşmaya eğilimli olduklarını belirtmişlerdir (Aslan, 2000).

Bruce ve Howe (1986), yapmış olduğu çalışmada, Dunleavy ve Dees' in tespitini destekler biçimde, sporcunun tecrübeli olmasının motive olmasını kolaylaştıracağı sonucuna varmıştır (Türkmen, 2005).

Karabulut ve arkadaşları (2000) ise, "Takım ve Bireysel Sporcuların Başarı Motivasyonunun İncelenmesi" adlı çalışmasında, az deneyimli sporcuların GGG alt ölçeği (40.87 ± 4.38). ve çok deneyimli sporcuların GGG alt ölçeği (39.49 ± 4.78). arasındaki farklılıkları incelemiş ve iki grup arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır ($p>0.05$). Aynı çalışmada çok deneyimli sporcuların BYG alt ölçeği (64.23 ± 7.89). ile az deneyimli sporcuların BYG alt ölçeği (64.41 ± 6.94). değerleri arasında fark olmadığını bulmuştur ($p>0.05$). Yine aynı çalışmada, çok deneyimli sporcuların BKG alt ölçeği (31.02 ± 6.92). ile az deneyimli sporcuların BKG alt ölçeği (32.71 ± 6.02). değerleri arasında fark olmadığını bulmuştur ($p>0.05$) (Aslan, 2000).

Karabulut ve ark., çalışmalarında anlamlı farklılıkların çıkmamasını, inceledikleri parametre olan spor deneyimini sadece deneklerin spor yaşına göre belirlemelerinden kaynaklandığını düşünmektedirler (Aslan, 2000).

Bununla beraber Bruce L.Howe (1986), yapmış olduğu çalışmada sporcunun tecrübeli olmasının motive olmasını kolaylaştıracağı sonucuna varmıştır (Bruce, 1986).

Akıncı, deneyimli ve deneyimsiz, başarılı ve başarısız bütün kürekçilerin yarışma öncesinde başarı arzusu ile aynı oranda dolu olduklarını ancak yarışma yaklaştıkça ve bilhassa yarışma anında gelişen olayların deneyimsiz ve daha önce başarısı bulunmayan kürekçileri daha fazla etkilediğini ve bu etkinin olumsuzluğa sebep olduğunu tespit etmiştir (Aslan, 2000).

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri elde ettikleri derecelere göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan, futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında GGG ($p=0,074$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,353$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). ancak BYG ($p=0,032$, $p<0,05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). 1.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Bulgular; Türkiye derecesi 3.lük olanların Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en yüksek; Türkiye derecesi 1.lık olanların Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en düşük olduğunu göstermektedir.

2.ligde oynayan futbolculardan futbolda Türkiye dereceleri farklı olanlar arasında ise GGG ($p=0,784$, $p>0,05$), BYG ($p=0,789$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,746$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgular; 1.lig kadın futbolcuların elde ettikleri Türkiye derecelerine göre başarı motivasyon düzeylerinin değiştiğini göstermekte ve hipotezimizi desteklemektedir.

Gabler, yüksek başarılı yüzücüler ile kontrol grubunun başarı motivleri arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Yine, Gabler, yapmış olduğu araştırmada yarışma ortamını seven başarılı sporcular ile rekreasyon sporu yapan sporcuların spora katılma nedenlerinin bazı yönlerden benzediğini belirtmiştir (Baker, 1990).

Frédéric ve ark., Bulgar sporcular arasında yapılan araştırmada 98 üst düzey Bulgar sporcunun motivasyonlarını az başarılı sporcular ile karşılaştırmışlar ve araştırma sonucunda üst düzey sporcuların motivasyonlarını yüksek bulmuşlardır (Frederic, 1996).

Yapılan birçok araştırmada başarılı sporcuların daha iyi konsantrasyona, daha büyük özgüvene, daha konu oryantasyonlu düşüncelere sahip oldukları, daha çok olumlu düşünceler taşıdıkları ve başarıyı imgelemede daha çok olumlu imgeleme kullandıkları tespit edilmiştir (Konter, 1994).

Başarılı sporcuların başarısız sporculara oranla daha gerçekçi ve uygun amaçlar belirledikleri tespit edilmiştir (Aslan, 2000). Yapılan birçok çalışmada, uygun amaçlar belirlemenin motivasyonu artırabileceği belirtilmiştir. Amaçlanan hedeflerin uygunluğu ve aktiviteye katılım nedenlerinin de çalışmanın sonucunu etkileyebileceği söylenebilir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, milli olma-olmama durumlarına göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.ligde oynayan futbolculardan milli olma durumu farklı grup olanlar arasında GGG ($p=0,923$, $p>0,05$), BYG ($p=0,461$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,148$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; milli olma-olmama değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

Engür, çalışmasında erkek ve bayan sporcuların millilik durumlarına göre durumluk kaygı ve başarı güdülenmesinin güç gösterme güdüsü alt ölçeğinden almış oldukları ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir. Araştırmaya katılan milli olmayan sporcuların durumluk kaygı ya

ilişkin ortalama puanlarının milli sporcuların ortalama puanından anlamlı bir şekilde yüksek ($t= 4.32$, $p<.001$); güç gösterme güdüsü alt ölçeğine ilişkin ortalama puanlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde düşük olduğunu ($t= -3.39$, $p<.001$) bulmuştur (Engür, 2002).

Çoşkuntürk, yapmış olduğu çalışmada kendi branşında milli olmuş 30 sporcu ile kendi branşında milli olmamış 30 sporcu performans ve motivasyonları açısından karşılaştırmış ve sonuçta milli olan sporcuların motivasyonları milli olmayanlara oranla anlamlı biçimde yüksek bulmuştur (Çoşkuntürk, 1998).

Higlen ve Benneth, Kanada güreş milli takımındaki güreşçiler ile diğer güreşçileri başarı motivasyonunun oluşumunda etkileri olan kendine güven, kararlılık ve kendine inanma gibi kişilik özellikleri açısından incelemiş ve sonuçta milli olan güreşçilerin bu kişilik özelliklerinin diğer güreşçilere oranla daha iyi olduğu tespit etmişlerdir (Anshel, 1994).

Mahoney, ulusal seviyedeki sporcuların zihinsel stratejileri kullanarak üzerlerinde oluşan stresle mücadele edebildiklerini, kendilerine güven inşa edebildiklerini ve motivasyon düzeylerini geliştirebildiklerini amatör düzeydeki sporcularla karşılaştırarak tespit etmiştir (Tiryaki, 1997).

Sportif ortam içerisinde yetenek bakımından diğerlerinden belirgin bir biçimde ayrılmış olan milli sporcuların sahip oldukları yeteneği, müsabaka ortamında sergileme ve diğerlerine karşı başat olma davranışı içerisinde olduğu düşünülecek olunursa, başarı motivasyonunun yüksek olması olası bir sonuç olarak beklenmekte ancak çalışmamızda kadın futbolcuların milli olma-olmama durumlarının başarı motivasyonlarını etkilemediği görülmektedir. Bunun Türkiye'deki kadın futbolcularının sayıca az olmasından ve her sporcunun milli olma olasılığının erkek futbolculara ve diğer branşlara kıyasla çok daha kolay olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumuna göre

değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında başarı motivasyonunun tüm alt boyutları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

2.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi-desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında ise GGG ($p=0,508$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,190$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Ancak BYG ($p=0,007$, $p<0,05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). 2.lig kadın futbolcuların futbol oynama isteklerinin desteklenmesi- desteklenmemesi durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Bulgular; futbol oynamasını akrabalarının istemediğini belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en yüksek; diğer cevabını verenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en düşük olduğunu göstermekte ve hipotezimizi desteklemektedir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, aile gelir durumlarına göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.lig kadın futbolcuların aile gelir durumları farklı olanlar arasında GGG ($p=0,195$, $p>0,05$), BYG ($p=0,133$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,140$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.lig kadın futbolcuların aile gelir durumları farklı olanlar arasında da GGG ($p=0,636$, $p>0,05$), BYG ($p=0,464$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,989$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; aile gelir durumları değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

Türkmen (2005) çalışmasında, aile aylık geliri 3000-5000 TL arası olan futbolcuların GGG ($p=0,034$, $p<0,05$) alt ölçeğini yüksek bulmuştur. Aile aylık geliri 5000-10000 TL arası olan futbolcuların BYG ($p=0,018$, $p<0,05$) alt ölçeğini

yüksek bulmuştur. Aylık geliri 50-500 TL arası olan futbolcuların ise BKG ($p=0.044$, $p<0.05$) alt ölçeğini yüksek bulmuştur.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri, futboldan maddi kazanç sağlamalarına göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.lig kadın futbolcuların futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında GGG ($p=0.388$, $p>0.05$). ve BKG ($p=0.410$, $p>0.05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). ancak BYG ($p=0.001$, $p<0.05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). 1.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bulgular; Futboldan 501-750 TL kazandığını belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en yüksek; 1001-1500 TL cevabını verenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının en düşük olduğunu göstermektedir.

2.lig kadın futbolcuların futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında GGG ($p=0.874$, $p>0.05$). ve BKG ($p=0.253$, $p>0.05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). ancak BYG ($p=0.049$, $p<0.05$). alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). 2.ligde oynayan futbolculardan futboldan elde edilen gelir durumları farklı olanlar arasında Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Bulgular; futboldan 0-500 TL kazandığını belirtenlerin Başarıya Yaklaşma Güdüsü puanının futboldan para kazanmadığını belirtenlere göre daha yüksek olduğunu göstermekte ve hipotezimizi desteklemektedir.

Türkmen (2005) çalışmasında, 5000 TL ve üzerinde para kazanan futbolcuların GGG($p=0.011$, $p<0.05$) alt ölçeğini yüksek bulmuştur. 3000-5000 TL arası para kazanan futbolcuların BKG ($p=0.018$, $p<0.05$) alt ölçeğini yüksek bulmuştur. Kulüpten elde edilen gelire göre futbolcuların, BYG alt ölçeği ($p=0.722$, $p>0.05$) arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır (Türkmen, 2005).

Polga, milli takım seviyesindeki, serbest ve grekoromen Türk güreşçilerinin sosyo-ekonomik yapılarını incelemiştir. Araştırma sonuçları, milli güreşçilerin

sosyo-ekonomik durumlarının gree baladıkları ilk yıllarda düşük olduğu ve daha sonra kazanılan başarıların verilen maddi ve manevi (para, araba, ev vb.) dllerle paralellik gösterdiği şeklindedir (Aslan, 2000).

Yerlisu, elit taekwon-docu, grei ve atletler üzerinde yapmış olduğu çalışmada sporculara verilen ödüller arttıkça sporcuların motivasyonlarının ve performanslarının arttığı sonucuna varmıştır (Yerlisu, 1993).

Yapılan diğer bir çalışmada manevi, sözlü ve maddi zendiricilerden hangisinin daha etkili olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarının gösterdiğine göre somut ve hemen verilen maddi özendiricilerin sözel veya soyut zendiricilerden daha etkili olduğu ancak bu özendiricilerin yoğun bir şekilde kullanılması yerine aralıklı olarak kullanılmasının sporcuyu daha fazla tatmin ettiği tespit edilmiştir (Aslan, 2000).

Kulüpleri tarafından maddi olarak desteklenen ve emeklerinin karşılığı verilen futbolcular daha iyi motive olabilir. Futbolcuların gelirlerinin olması ve maddi yönden sorun yaşamaması performansı olumlu yönde etkileyebilir. Kulplerinden para kazanan kadın futbolcuların başarı motivasyonunun yüksek olmasında bu faktörlerin etkili olduğu düşünülebilir.

“ Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeyleri haftalık antrenman sayılarına göre değişmektedir” hipotezimiz ile ilgili yapılan istatistikten elde edilen sonuçlara göre; 1.lig kadın futbolcuların haftalık antrenman sayıları farklı olanlar arasında GGG ($p=0,488$, $p>0,05$), BYG ($p=0,070$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,437$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

2.lig kadın futbolcuların haftalık antrenman sayıları farklı olanlar arasında da GGG ($p=0,191$, $p>0,05$), BYG ($p=0,792$, $p>0,05$). ve BKG ($p=0,143$, $p>0,05$). alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Bulgularda; haftalık antrenman sayıları değişkeni ile kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt ölçekleri arasında hipotezlere uygun farklılıklara rastlanamamıştır, dolayısıyla hipotezimiz desteklenmemektedir.

Fodera, egzersiz yapma sıklığı ile başarı motivasyonu arasındaki ilişkiyi incelemiş ve sonuçta daha fazla çalışanların daha güçlü başarı motivasyonuna sahip olduklarını belirlemiştir (Thomas, 1996).

Çalışmamızın sonucunda; 1.ligde futbol oynayan kadın futbolcuların motivasyon puanları ortalaması 155,13; 2.ligde oynayan kadın futbolcuların motivasyon puanları ortalaması 165,34 olarak bulunmuştur. Buna göre 1.ligde oynayan sporcular ile 2.ligde oynayan sporcuların motivasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). 2.lig kadın futbolcularının başarı motivasyonu, 1.lig kadın futbolcularının başarı motivasyonundan daha yüksektir. Ayrıca çalışmada yaş, çevrenin kadın futboluna bakış açısı, başarı durumu, çevrenin futbol oynama isteğine desteği ve futboldan elde edilen gelir değişkenleri ile başarı motivasyonunun bazı alt ölçekleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Bütün futbolcular kazanmaları için büyük bir baskı altındadır. Kendilerini ispatlamak ve diğer insanların beklentilerine cevap verebilmek için mücadeleleri kazanmak durumundadırlar ve bu durum onları başaramama korkusunun yarattığı stres durumuna sokabilir. Bu baskı 1.ligde oynayan kadın futbolcular üzerinde daha fazla oluşabilir. Çünkü, onlardan beklentiler daha fazladır, onlar daha önce bu beklentilere cevap vermişlerdir. Sporcular kazandıkça insanların beklentileri gittikçe artacak ve oluşan baskı daha da fazlalaşacaktır. Bu nedenle 1.ligde oynayan kadın futbolcuların başarı motivasyonu 2.ligde oynayan kadın futbolcuların başarı motivasyonundan daha yüksek bulunmamış olabilir.

1.lig kadın futbolcular, futboldan para kazanmakta, daha iyi imkanlarla çalışmaktadırlar. Bu nedenle başarı motivasyonlarının yüksek olmasını beklemek normal olacaktır. Ancak bu çalışmada, 2.lig kadın futbolcularının da para kazanma, daha iyi takımlarda daha iyi imkânlarla oynama, daha çok tanınma, kendini tatmin etme, kendini gösterme gibi maddi ve manevi beklentilerini karşılamak üzere kendi motivasyonlarını daha üst düzeye çıkarmaya çalıştıkları gözlemlenmiştir. 2.ligde

oynayan kadın futbolcuların başarı motivasyonlarının daha yüksek olmasının nedeninin, bu faktörlerden kaynaklandığı düşünülebilir.

2. ligde mücadele eden toplam 69 takım yer almaktadır. Sezon sonunda ilk dörde giren takımlar Kadınlar 1. Ligi' ne yükselmektedir. Bu başarıyı elde etme, futbolculara, kendini gösterme, ispat etme gibi duygular yaşamamanın yanı sıra prestij ve saygı kazandırmaktadır. Bu faktörler de 2.ligdeki kadın futbolcuların başarı motivasyonlarının yüksek bulunmasına neden olabilir.

Çalışmanın sonunda şu öneriler sunulabilir:

Futbol, takım oyunu özelliği taşımasının yanında her oyuncunun kişiliği ve becerisi doğrultusunda yeteneklerini sergileme ve kendini gösterme, kendini kanıtlama imkanına sahip olduğu, bunu yaparken de takım arkadaşları ile uyum içinde, ortak etkileşimle başarıya ulaştığı bir spor dalıdır. Futbol, günümüzde milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmiş en önemli spor dallarından biridir. Hem dünya çapında popüler olması hem de ciddi maddi yatırımların yapılması nedeniyle, futbolda başarıda devamlılığın sağlanması önem taşımaktadır. Bunun için de futbolcuların başarı performanslarını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenerek bunlarla başa çıkma stratejilerinin öğrenilmesi hem futbolcular hem de antrenörler için önemlidir.

Spor dalına uygun kişilik özelliklerine sahip futbolcu veya sporcu seçmeye çalışmak yerine, futbolcu veya sporcunun kişilik özelliklerini tanıyarak ona uygun motivasyon modellerinin geliştirilmesi, başarının sağlanması ve devam ettirilebilmesi için daha yararlı olabilir.

Milli takımlarda ve spor kulüplerinde görevli, antrenör, idareci, doktor ve masörlerin spor psikolojisi konularında bilgilendirilmeleri, sporcuların ruhsal durumunu bilen ve onların sıkıntılarını, sevinçlerini anlayabilecek spor psikologlarının bulunması önerilebilir.

Sporcuların kişilik özelliklerinin bilinmesi çatışmaya düşen sporculara, psikologlar veya spor psikologları tarafından gereken desteğin verilmesini sağlayacaktır.

Sporda başarı elde edebilmek ve bunu sürekli kılabilmek için bireyin psikolojik özellikleri önemlidir. Motivasyon gibi performansı etkileyebilecek diğer faktörler de dikkate alınarak, daha kapsamlı ve geniş örneklem grubu üzerinde yeni çalışmaların yapılması yararlı olabilir.

Araştırmaya 1.lig ve 2.ligde oynayan kadın futbol takımlarının oyuncularını katılmıştır. Çalışmanın farklı kategorilerdeki kadın milli takım oyuncularıyla gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Araştırmamız kadın futbolcular üzerinde gerçekleşmiştir. Daha sonraki yapılacak çalışmalarda, erkek sporcuların da yer alması ve başarı motivasyonunun cinsiyetler açısından karşılaştırılması önerilebilir.

8. KAYNAKLAR

Açıkada C, Ergen E. Bilim ve Spor, Ankara; 1990, s: 17-19.

Aktaş Z. Çobanoğlu G. , Yazıcılar D. , Er N. Profesyonel Basketbolcularda Spora Özgü Başarı Motivasyon Düzeyinin Cinsiyetler Açısından Karşılaştırılması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi; 2006, IV (2), s: 55-59.

Anshel M. Sport Psychology, From to Practice, Second Edition, Gorsuch Scarisbrick Publishers, U.S.A. , 1994, s: 20,29.

Aktop A. Spora Özgü Başarı Motivasyonu ile Psikolojik ve Yapısal Özellikler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Akdeniz Ü. Yüksek Lisans Tezi, 2002, Antalya.

Apaydın A. Futbola giriş. Akmat Yayınevi, Bursa; 2000, s: 29.

Armağan İ. Sporun Toplum Bilimsel Temelleri. Beden Eğitimi ve Spor Yayınları, İzmir; 1982, s: 36.

Aslan A. Türkiye Profesyonel 1., 2., 3. Ligi ve Amatör Takımların Başarı Motivasyonu Farklılıkları ve Sportif Tecrübe Dağılımları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2000, Ankara (Danışman: Yar. Doç. Dr. Emin KURU).

Arslan B. Türkiye’de Kadın Futbolcu Profili. Bahçeşehir Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012, İstanbul (Danışman: Doç. Dr. Gülberk Gültekin SALMAN).

Aydın A. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Alfa Yayınları, İstanbul; 2001.

Baker F.C. Sport Psychology, Concept and Applications, John Wiley & Johns. England. 1990, s: 8-38,

Binbaşoğlu C. Eğitim Psikolojisi. Kadioğlu Matbaası, Ankara; 1992, s: 234.

Başer E. Uygulamalı Spor Psikolojisi. 3. Basım, Bağırhan Yayınevi, Ankara; 1998, s: 186-187-188.

Başer, E. Uygulamalı Spor Psikolojisi Performans Sporunda Psikolojinin Rolü. T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Yayın No: 31, Ankara; 1985, s: 225.

Baymur F. Genel Psikoloji, İnkılap Kitabevi, İstanbul; 1993, s: 320.

Baysal A.C. ve Tekerarslan, E. İşletmeler İçin Davranış Bilimleri. Avcıol Basım-Yayın, İstanbul; 1996, s:364.

Buğdaycı S. Profesyonel Futbolcularla Amatör Futbolcuların Fiziksel Parametrelerinin Karşılaştırılması. S. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2000, Konya (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali Niyazi İNAL).

Coşkuntürk O. Kişilik Özelliklerinden Kendine Güven, Kararlılık ve Başarı Dürtüsünün Sportif Performansa ve Geliştirilmesine Etkileri. Gazi Ü. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1988, Ankara(Yrd. Doç. Dr. Ethem LEVENT).

Craig F. ve ark. Coach-athlete Interactions and Team Climate, Journal of Sport Psychology. 1982 s: 4-388,

Cüceoğlu D. İnsan ve Davranışı. Remzi Kitabevi, İstanbul; 1991.

Cox RH. Sport Psychology, Concepts and Applications. Second Edition. Dubuque: Wm C.Brown Publishers; 1990.

Çaha Ö. Spora Yaslanarak Bir Nefes Alma. Beta yayınevi, Ankara; 1999.

Çam İ. Sporda Bir Olgu Olarak Motivasyon ve Motivasyonun Sportif Performans Üzerindeki Etkileri. Dokuz Eylül Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1990, İzmir.

Doğan O. Spor Psikolojisi. Nobel Kitabevi, Adana; 2005, s: 162

Doğan O. İletişim Bilimi. Çeviren: Anık C. 1. Basım, Vadi Yayınları, Ankara; 2001.

Duda J.L. , White S.: The Relationship of Gender, Level of Sport Involvement and Participation Motivation on task and ego Orientation, International Journal of Sport Psychology, 1994.

Engür M. Elit sporcularda başarı motivasyonunun, durumluluk kaygı düzeyleri üzerine etkisi. Ege Ü. Yüksek Lisans, 2002, İzmir (Danışman: Yar. Doç. Dr. Süleyman L. MORALI).

Er N. ve Ark. Sporda Başarı Motivasyonunun Cinsiyetler Açısından Analizi. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara; 2003, s: 459-461.

Erkal M.E. Sosyolojik Açıdan Spor. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara; 1986, s: 68-87.

Eroğlu F. Davranış Bilimleri. Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul; 2000, s: 365.

Eroğlu F. Davranış Bilimleri. Beta Basım yayın Dağıtım, İstanbul; 1996 s: 308.

Frederic G. ve ark. Motivation and Elite Performance, An Exploratory Investigation with Bulgarian Athletes. International. Journal of Sport Psychology, 1996, s: 27,173-182.

George S. Motivasyon Mucizesi. Çeviren: Kaplan U. Sistem Yayıncılık, İstanbul; 1997, s: 10-11.

Gill D.L. Psychological Dynamics of Sports, Human Kinetics Publishers U.S.A, 1986, s: 58-66,

Göktepe M. Türkiye’deki Kadın Futbolcuların Sosyo-Ekonomik Durumları ve Futbol Branşına Yönelme Nedenleri. G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, Ankara (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Metin KAYA).

Günay M. Farklı Kuvvet Antrenman Metotlarının Vücut Kompozisyonuna Etkisi. Gazi Ü.Doktora Tezi. 1993, Ankara.

Günay M. Yüce A.İ Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri. Gazi Kitabevi, Ankara; 2000, s: 363.

Günay M, Yüce A.İ Çolakoğlu T. Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri. 2. basım, Gazi Kitabevi, Ankara; 2001, s: 36-68.

Güney S. Davranış Bilimlerine. Nobel kitapevi, Ankara; 2000, s: 568.

Hayashi C.T. , Weiss M.R. A Cross-cultural Analysis of Achievement Motivation in Anglo-American and Japanese Marathon Runners, International Journal of Sport Psychology, 1994, s: 187.

Hayashi CT. Achievement Motivation Among Anglo American and Hawaiian Physical Activity Participants; Individual Differences and Social Contextual Factors; Journal of Sport and Exercise Psychology 1996, s:194-215.

İkizler K. Sporda Başarının Psikolojisi. Alfa yayıncılık, İstanbul; 1994, s:170.

İkizler C., Karagözoğlu C. : Sporda Başarının Psikolojisi. Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul;1997, s: 41-42.

İnal A. Futbolda Eğitim ve Öğreti. Nobel Yayınları Dağıtım, Alemdar Ofset, Ankara; 1998, s:79.

Karagözoğlu C. Spor Psikolojisine Giriş, Saray Medikal Yayıncılık, İzmir; 1997, s: 286.

Kanbur M. Türkiye'deki Elit Bayan Voleybolcular İle Elit Bayan Futbolcuların Sosyo-Ekonomik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Marmara Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. Mehmet YORULMAZLAR).

Kenan K. Yöneticinin Kılavuzu Motivasyon. Çeviren: Koparan Z. Remzi Kitabevi, İstanbul; 1996, s: 6.

Kılınç. F. Yıldız Bayan Basketbol Takımının Çok Yönlü Performans Analizine Bağlı Uygulanan Kombine Antrenman Programının Etkinliğinin Araştırılması. Egzersiz Dergisi. 2007, 2. no:1.

Kızılet A, Boyacı A. Kadın Futbolu Eğitim Planlaması. T.F.F. , 2006.

Kızılet T. Genç Bayan Futbolcularda Koordinasyon ve Pliometrik Çalışmaların Koşu Ekonomisi ve Diğer Biomotor Özellikler Üzerine Etkisi. Marmara Ü. Doktora Tezi, 2011, İstanbul (Prof. Dr. Aysel PEHLİVAN).

Konat Ç. Örgütlerde Güdüleme ve İş Doyumu. 1.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2000.

Konter E. Sporda Motivasyon. Saray Tıp Kitabevi, İzmir; 1995, s: 27-44, 203-218.

Konter E. Sporda Psikolojik Güç ve Performans. Ankara; 1998, s: 129.

Koruç Z. Sporda Self Determinasyon Kuramı. 7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya; 2002, s: 279-285

Küçük V, Koç H. Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi. Sosyal Bilimsel Dergisi, 2003, s: 9: 211-220.

Lawrence Ap. The Science of Personality, NewYork: John Willey & Sons: 1996.

Lug G.P. ve ark. Toward a New Measure of Intrinsic Motivation Extrinsic Motivation and a Motivation in Sports, The Sports Motivation Scale. Journal of Sports and Exercise Psychology, 1995, s: 17-35.

Michael J. ve Howe, A. Öğrenme Psikolojisi. Çeviren: Kılıç E. , Alfa, İstanbul; 2001, s: 155.

Mungan S. Sporda Motivasyon Faktörü Olarak Ödül ve Ceza. M. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1995, İstanbul (Prof. Dr. Ali Osman ÖZCAN).

Nichols J.G. , Robert G.C. The General and The Specific in the Development and expression of Achievement Motivation; Motivationin Sport and Exercise, Human Kinetics Boks, 1992, s: 65-69.

Or E. Türkiye’de Kadın Futbolu. T.F.F. , 2009.

Özkalp E. Davranış Bilimlerine Giriş. Yayın No: 1027, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir;1997, s:332.

Peker İ, Çiloğlu F, Buruk Ş. Egzersiz ve Egzersiz + Diyetin Kan Lipidleri Üzerine Etkisi. Spor Araştırmaları Dergisi, 4/2 s: 33-46.

Şahin H. M. Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar. Sözlüğü, Spor Eğitim Yayınları, Ankara; 2002, s: 30, 171-172.

Talimciler A. Türkiye’de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi. Bağlam Yayıncılık, İstanbul; 2003.

Thomas R. Science and Soccer, An Imprint of Chapman& Hall. Great Britain. 1996, s: 280-285,

Tiryaki Ş, Gödelek E. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Türk Sporcuları İçin Uyarlama Çalışması. 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri. 1. Baskı, Bağırhan Yayınevi, Ankara; 1997.

Tiryaki Ş. Spor Psikolojisi, Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama. Eylül Kitap ve Yayınevi, Mersin; 2000.

Treasure D.C. Perceptions of the Motivational Climate and Elementary School Childem’s Cognitive and Affective Response, Journal of Sport & Exercise Psychology, 1997, s: 19, 278-290.

Turhan M. Profesyonel Futbolcularda Depresyon Düzeyi, Anksiyete Düzeyi ve

Kişilik Özellikleri ile Sporda Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Maltepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. Nazan AYDIN).

Tutko T. A. , Richards, V.M. Psychology of Coaching, Brown Publishers, Boston Allyn & Bacon. 1971

Türkmen M. Profesyonel ve Amatör Erkek Futbolcuların Sporda Başarı Motivasyonu ve Başarı Gereksinimi Düzeylerini Belirlemek. Celal Bayar Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005, İzmir (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nevzat MUTLUTURK).

Weinberg R.S. , Gould D. Foundation of Sport and Exercise Psychology, Human Kinetics Books, 1995, s: 74-75.

Yaman M. , DUMAN S. , Hergüner, Ç. Türkiye Ligindeki Müsabık Voleybolcu, Hentbolcu ve Futbolcu Bayanlar Arasındaki Başarı Motivasyonu Farklılıklarının Araştırılması. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2001; 25, s: 102-107.

Yanbastı G. Kişilik Kuramları. Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:53, İzmir; 1990.

9. EKLER

Ek 1: Anket Formu

1-Doğum yeriniz? ☐ İl ☐ İlçe ☐ Köy

2-Yaşınız?.....

3- Kaç kardeşsiniz?.....

4- Eğitim durumunuz? ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü

5-Babanızın mesleği aşağıdakilerden hangisidir?

☐ İşçi ☐ Memur ☐ Serbest Meslek ☐ Çiftçi ☐ Tüccar ☐ Sanayici
☐ Emekli ☐ İşsiz ☐ Diğer

6-Annenizin mesleği aşağıdakilerden hangisidir?

☐ Ev hanımı ☐ Memur ☐ Serbest Meslek ☐ Çiftçi ☐ Tüccar ☐ Sanayici
☐ İşçi ☐ Emekli ☐ Diğer.....

7-Ailenizin aylık geliri ne kadardır? ☐ 0-500 TL ☐ 501-1000 TL ☐ 1001-1500TL

☐ 1501-2000 TL ☐ 2001-2500 TL ☐ 2501 TL ve üzeri

8-Ailenizde sporla uğraşan kişiler varsa belirtiniz?

	Branş	Antrenör	Yönetici	Amatör	Profesyonel	Süre (yıl)
Annem						
Babam						
Kardeşlerim						
2.kardeş						
3.kardeş						
4.kardeş						
5.kardeş						

9-Annenizin ve babanızın eğitim düzeyi nedir?

Baba ☐ Okuma yazması yok ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü
Anne ☐ Okuma yazması yok ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü

10-Yaptığınız spora başlamanızda etkili olan kişi, kurum veya kuruluşlar hangisidir?

☐ Ailem ☐ Okul Öğretmenlerim
☐ Ünlü bir sporcuyla örnek aldım ☐ Akrabalarım
☐ Kulüp Antrenörüm ☐ Arkadaşlarım
☐ Medya ☐ Diğer

11-Yaşadığınız çevrenin genel olarak kadın futboluna bakış açısı nasıldır?

- ☐ Kadın futboluna çok önem veriyorlar ☐ Kadın futboluna önem vermiyorlar
☐ Kadın futboluna önem veriyorlar ☐ Kadın futboluna hiç önem vermiyorlar

12-Genel olarak spor yapmaya kaç yaşında başladınız?

- ☐ 7 ve daha küçük ☐ 8-10 ☐ 11-13 ☐ 14-16 ☐ 17 ve daha büyük

13-Futbola kaç yaşında başladınız?

- ☐ 7 ve daha küçük ☐ 8-10 ☐ 11-13 ☐ 14-16 ☐ 17 ve daha büyük

14- Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?

- ☐ 0-2 ☐ 3-5 ☐ 6-8 ☐ 9-11 ☐ 12 ve üzeri

15-Hangi ligde oynuyorsunuz?

- ☐ 1.Lig ☐ 2.Lig

16- Kulübünüzün adı:.....

17-Futbolda Türkiye çapında elde ettiğiniz dereceler? ☐ 1.lig ☐ 2.lig ☐ 3.lig

Diğer.....

18-Branşınızla ilgili haftada kaç antrenman yapıyorsunuz?

- ☐ Haftada 1-2 ☐ Haftada 3-4 ☐ Haftada 5-6 ☐ 7 ve daha fazla

19-Yaptığınız spor size her hangi bir maddi kazanç sağlıyor mu?(Aylık)

- ☐ Hayır
☐ Evet
☐ 0-500 TL ☐ 501-750 TL ☐ 751-1000 TL ☐ 1001-1500 TL ☐ Daha fazla

20-Branşınızda milli olduysanız hangi kategorilerde olduğunuzu belirtiniz? ☐ Milli olmadım

- ☐ U15 ☐ U17 ☐ U19 ☐ A-Milli Kaç Kez

21-Yaptığınız spor ile uğraşmanızı istemeyenler varsa bunlar kimdir?

- ☐ Yaptığım sporla uğraşmamı istemeyen yok ☐ Okul öğretmenlerim istemiyor
☐ Ailem istemiyor ☐ Arkadaşlarım istemiyor
☐ Akrabalarım istemiyor ☐ Diğer.....

Ek 2: Sporda Başarı Motivasyonu Ölçeği

Aşağıda genellikle sporcuların antrenman, yarışma ve yarışma sonrası gösterdikleri bir takım duygular, düşünceler ve davranımlarla ilgili ifadeler verilmiştir. Lütfen her birini dikkatle okuyunuz ve kendi durumunuzu dikkate alarak verilen örnekteki gibi yanıtlayınız. İfadelerde doğru ya da yanlış yanıt yoktur. Bu nedenle daha önce verdiğiniz yanıtlara geri dönüp kontrol etmeniz gerekmemektedir. Yalnızca tüm sorulara yanıt verdiğinizden emin olunuz. Sizin öz düşünceniz, bizim için çok önemlidir ve araştırmamıza katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu envanteri doldururken lütfen kimliğinize ilişkin hiçbir şey yazmayınız. Yardımlarınız için teşekkür ederiz. (Size en yakın seçeneğe çarpı (X) İşareti koyunuz.)

		Hiçbir Zaman	Bazen	Çok Az	Oldukça Fazla	Her Zaman
	Örnek: Yarışma öncesinde içimde garip bir sıkıntı hissedirim.	1	2	3	4	5
1	Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
2	Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum yerde duramıyorum.	1	2	3	4	5
3	Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim.	1	2	3	4	5
4	Zor bir antrenman anında çalıştırıcının takdiri bana zorluğu unutturur.	1	2	3	4	5
5	Diğerleri beni önde gelen bir yarışmacı olarak görmüyorlar.	1	2	3	4	5
6	İyi bir oyun çıkarmak heyecan veriyor.	1	2	3	4	5
7	Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
8	İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
9	Takım arkadaşlarım kadar sert ve dayanıklı görünmüyorum.	1	2	3	4	5
10	Takım arkadaşlarım iş bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyorlar.	1	2	3	4	5
11	Diğer oyuncuları eğitmek için çok çaba gösteriyorum.	1	2	3	4	5
12	Spordaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi seviyorum.	1	2	3	4	5
13	Takım lideri olmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
14	Maçta oyuna kendimi öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçeğe bağlantımı yitiriyorum.	1	2	3	4	5
15	Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
16	Bir maç kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum.	1	2	3	4	5
17	Bir maçtan önce sakin olmak benim için çok zor.	1	2	3	4	5

		Hiçbir Zaman	Bazen	Çok Az	Oldukça Fazla	Her Zaman
18	Yeteneklerini geliştirmek için fazladan antrenman yapmaya istekli olan sporcuları takdir ediyorum.	1	2	3	4	5
19	İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
20	Sporda başarılı olmayı istiyorum.	1	2	3	4	5
21	Benimle aynı düzeyde olan birisiyle başa baş mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.	1	2	3	4	5
22	Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiliyor.	1	2	3	4	5
23	Sporda başarılı olmak için tüm yıl boyunca çalışmayı isterim.	1	2	3	4	5
24	Amacım bir spor dalında önde gelen biri olmaktır.	1	2	3	4	5
25	Maç sırasında, maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.	1	2	3	4	5
26	İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.	1	2	3	4	5
27	Bazen maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim.	1	2	3	4	5
28	Bir maçtan hemen sonra karnıma hemen ağrı girer.	1	2	3	4	5
29	Sportif kapasitemi beğenmiyorum.	1	2	3	4	5
30	Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum.	1	2	3	4	5
31	En iyisini yapmak için çok çaba gösteririm.	1	2	3	4	5
32	Birisiyle maç hakkında konuşurken heyecanlanıyorum.	1	2	3	4	5
33	Tanınmak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.	1	2	3	4	5
34	Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor.	1	2	3	4	5
35	Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
36	Başkalarının güç bulduğu bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum.	1	2	3	4	5
37	Bir maçtan önce olacakları kendime çok dert etmiyorum.	1	2	3	4	5
38	Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
39	Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
40	Başarıya açılan yol şanstın çok, daha fazla çalışmadan geçer.	1	2	3	4	5

Ek 3: Sporda Başarı Motivasyonu Alt Ölçekleri

Güç Gösterme Güdüsü Alt Ölçeği Maddeleri

1. Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar.
3. Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim.
5. Diğerleri beni önde gelen bir yarışmacı olarak görmüyorlar.
7. Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar.
9. Takım arkadaşlarım kadar sert ve dayanıklı görünmüyorum.
10. Takım arkadaşlarım iş bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyorlar.
11. Diğer oyuncuları eğitmek için çok çaba gösteriyorum.
13. Takım lideri olmaktan hoşlanıyorum.
21. Benimle aynı düzeyde olan birisiyle başa baş mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.
29. Sportif kapasitemi beğenmiyorum.
30. Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum.
35. Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum

Başarıya Yaklaşma Güdüsü Alt Ölçeği Maddeleri

4. Zor bir antrenman anında çalıştırıcının takdiri bana zorluğu unutturur.
6. İyi bir oyun çıkarmak heyecan veriyor.
8. İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum.
12. Spordaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi seviyorum.
16. Bir maçı kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum.
18. Yeteneklerimi geliştirmek için fazladan antrenman yapmaya istekli olan sporcuları takdir ediyorum.
19. İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum.
20. Sporda başarılı olmayı istiyorum.
23. Sporda başarılı olmak için tüm yıl boyunca çalışmayı isterim.
24. Amacım bir spor dalında önden gelen biri olmaktır.
26. İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.

31. En iyisini yapmak için çok çaba gösteririm.
32. Birisiyle maç hakkında konuşurken heyecanlanıyorum
33. Tanınmak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.
36. Başkalarının güç bulduğu bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum.
38. Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.
39. Başarıya açılan yol, şanstın çok daha fazla çalışmadan geçer.

Başarısızlıktan Kaçma Gündüsü Alt Ölçeği Maddeleri

2. Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum yerde duramıyorum.
14. Maçta oyuna kendimi öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçekle bağlantımı yitiriyorum
15. Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum.
17. Bir maçtan önce sakin olmak benim için çok zor.
22. Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiliyor.
25. Maç sırasında, maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.
27. Bazen maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim.
28. Bir maçtan hemen sonra kamıma hemen ağrı girer.
34. Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor.
37. Bir maçtan önce olacakları kendime çok dert etmiyorum.
40. Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum.

10. ÖZGEÇMİŞ

Adı	ASUMAN	Soyadı	DİRMEN
Doğum Yeri	İSTANBUL	Doğum Tarihi	30.08.1978
Uyruğu	T.C.	Tel	5054037796
E-mail	a.dirmen@hotmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık	-	-
YüksekLisans	-	-
Lisans	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	2000
Lise	FATİH KIZ LİSESİ	1995

İş Deneyimi

	Görevi	Kurum	Süre (Yıl-Yıl)
1	MÜDÜR YARDIMCISI	ALPARSLAN MESLEKİ VE TEKNİK ANA.L.	2013-2014
2	BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ	ALPARSLAN MESLEKİ VE TEKNİK ANA.L.	2002-2013
3	BASKETBOL ANTRENÖRÜ	HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI	2005-2014

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama	Konuşma	Yazma
İNGİLİZCE	ORTA	ORTA	ORTA

YabancıDilSınavNotu								
YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFLPBT	TOEFLCBT	FCE	CAE	CPE

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı			
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
MICROSOFT OFFİCE	ORTA